

Varujte jih pred jetiko

Krutt

TEKMA ZA KONTROLIRANJE OLJNIH POLJ V SREDOZEMLJU

Saudi Arabija je večinoma puščava, toda pod njenim peskom so ogromna oljna ležišča, ki so jih med minulo vojno dobile v posest ameriške oljne družbe. Krajina petroleja v Saudi Arabiji, ki so jo dobili ameriški interesi, obsega nad četr milijona akrov. Standard Oil Co. in ena druga ameriška družba sta potrošili za developiranje teh oljnih polj že okrog tri sto milijonov dolarjev, toda se jima bo investicija stokrat izplačala. Veščaki, ki se pečajo v oljnih poljih, cenijo, da je pod tem arabskim peskom okrog dvajset milijard berelov petroleja najfinejše kakovosti. Kralj omenjene države Ibn Saud bo prejemal od tega bogastva nekaj odstotkov, ves ostali dobiček pa bo šel ameriškim družbam.

Ker je treba te ameriške interese ščititi, je udeležena zraven tudi naša vlada. Sklenila je s kraljem pogodbo za ščitenje ameriških investicij in pogodbo prijateljstva med obema deželama.

Dolgo časa je imela prvenstvo za izkoriščanje oljnih polj na bližnjem vzhodu Anglija. Potem so angleške družbe prepustile zraven tudi ameriške kompanije, v namenu, da bodo imele s tem boljše zaščito pred tekmovalnimi interesi.

Tako n. pr. imajo anglo-ameriški interesi ogromna oljna polja v Iranu (Perziji). Po vojni je sovjetska vlada od iranske vlade v Teheranu zahtevala, da ji izroči oljna polja v severnih predelih dežele, ki so še nedotaknjena. Anglo-ameriške družbe so se tega ruskega pritiska zdale in na pomoč sta jim prišla ameriška in angleška vlada. Zahtevali sta, da naj sovjetske čete odidejo iz Irana. To je povzročilo dolg spor na eni strani med anglo-ameriško zvezo in Rusijo in med Rusijo in Iranom na drugi, ki še traja. Rusija si prizadeva, da bi Perzija dobila sovjetski politiki naklonjeno vlado, Anglija in Amerika pa podpirati sedanji režim.

Za ščitenje ameriških interesov in za uveljavljanje naše vnanje politike imamo v Sredozemlju močno mornarico, ki je zalagana z oljem iz Saudi Arabije; in imamo letalske baze. Tako so torej vse ondatne dežele pod angleškim in ameriškim vplivom. Toda ker Rusija znova skuša priti v njih do veljave, je nastal konflikt. In gre pa se sedaj v prvi vrsti za olje in premoč.

Ozadje razgovorov med Titom in Togliattijem o tržaškem vprašanju

Ameriški poročevalec Joseph E. Evans piše iz Trsta, da je zadnje tedne tam nastalo vse mirno zato, ker sta imela v Belgradu Tito in Togliatti važne razgovore.

To dejstvo je vplivalo na prebivalce slovenskega in italijanskega porekla, da so prenehali s demonstracijami, ki so bile prej skoraj na dnevnem redu. Togliatti je glavni tajnik komunistične stranke v Italiji in član rimske vlade.

Poročevalec pravi, da so Tržičani ostrmeli, ko so izvedeli, da namerava Tito odstopiti od zahtev po Trstu za Jugoslavijo, ako slednja dobi Gorico, kljub temu pa še nadalje zahtevajo pridružitve Trsta k Jugoslaviji. "Il Lavoratore," komunistično glasilo v Trstu, je pojasnjeval, da to ne pomeni, da bo trpljenje

primorskih Slovencev pozabljeno.

Isti poročevalec pravi, da gre v resnici za to, da Jugoslavija dobi Gorico in Tržič, kar pomeni, da bi Jugoslavija dobila kontrolo tudi nad Trstom. Togliatti kritizirajo Italijani, ker je baje rekel, da imajo v Gorici Slovenci večino.

Gorica je važna posebno zato, ker se v njeni bližini nahajajo hidroelektrične naprave, iz katerih dobiva Trst svojo električno silo. Te naprave bodo vseka-kor pripadale Jugoslaviji in na ta način bo ona lahko ekonomsko kontrolirala Trst.

Poleg tega pa se je v Trstu ustanovila nova združena fronta, ki se pripravlja, da izvoli svoje kandidate v bodočo "tržaški skupščino", v kateri upa dobiti večino in v njo politično pre-

Predsednik Truman dal stavbni obrti prsto pot

Lastniki industrije za stavbni material, stavbišni trgovci in stavbinski kontrahorji so na Trumanovo administracijo že dolgo pritiskali za ukinjenje vladnih regulacij, češ, da so jim v oviro, ne pa v pospeševanje gradbene industrije.

Dne 14. decembra je predsednik oznanil, da je regulacij konec. Kar jih je še ostalo, so le na papirju. Wilson Wyatt, ki je bil vladni direktor za izvajanje kontrole nad stavbno industrijo, je dejal, da je Truman napravil iz stavbinskega problema velik "mišmas" in da bo to udarec posebno za bivše vojake, ki so sedaj glavni kupci novih stanovanjskih hiš. Dosedaj je bila dostopna cena \$10,000 in že ta je bila za enodružinske hiše previsoka, posebno vsled slabega materiala, ki ga rabijo kontrahorji sedaj, ko je kupec za stanovanja več kot pa jih morejo zgraditi.

Dosedaj so imeli pri kupovanju novih hiš veterani prednost. V bodoče si jo vsak lahko zgradi.

Dosedaj so veterani pri iskanju novih stanovanj oziroma hiš varovale razne regulacije in tudi žep jim je bil kolikor toliko protektiran. V bodoče jih bodo brezvestni zemljiščni agentje gulili po mili volji.

V novih velikih stanovanjskih (apartment) hišah bo stanarina poprečno \$80, to je, za ena stanovanja več, za druge manj, da bo — kot že omenjeno, povprečno znašala \$80. Dosedaj je bila dostopna cena za taka stanovanja ne več kot \$80.

Tako bodo v real estate biznisu nastale še višje inflacijske cene, kot smo tak proces videli po prvi svetovni vojni in potem pa zagazili v polom. Ljudje, katerim je edini cilj dobiček, so zahtevali pri navijanju cen prsto pot neglede na posledice in sedaj jo imajo.

Unije v Franciji se jačajo

Francoske delavske unije imajo sedaj 6.359.000 članov. Narasle so v enem letu za 719.000 članov.

Pred vojno se francoske unije niso pečale s politiko kakor se unije v Angliji, dasi so bile radikalne, toda sindikalističnih nazorov. Po minuli vojni pa je vodstvo zveze francoskih unij prešlo pod komunistični vpliv in kontrolo.

moč. Na drugi strani pa si prizadeva italijansko-slovenska protifašistična zveza pridobiti gospodarsko premoč s tem, da dobi kontrolo nad javnimi napravami ter z nakupom poslopij in zemljišč.

Znano je, da hočeta Anglija in Amerika iz Trsta napraviti svojo "kolonijo" proti "komunističnemu bloku." Gotovo je, da slovensko ljudstvo, ki je toliko pretrpelo pod fašizmom, ne bo sprejelo anglo-ameriške "rešitve" tega vprašanja, ako jih te sile mislijo obdržati v sužnjosti.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Francija ima velike težave s sestavljanjem nove začasne vlade. To nalogo je končno po več poskusih dobil 74-letni Leon Blum. Prvi kandidat je bil komunistični vodja Maurice Thorez, a ni dobil zadosti glasov. Težava z demokracijo francoskega modela je, ker ima toliko strank. Komunisti so najjačja stranka, ampak samostojno so daleč od večine. Zato Leon Blum zastopa stališče, da naj bodo v vladi vse tri glavne stranke. A take koalicije so neučinkovite, ker ne pride noben program posameznih strank do veljave. Delati jim je torej mogoče samo s kompromisi, a Francija bi sedaj potrebovala v svoji finančni in gospodarski krizi odločno akcijo.

V Nebraski je sedaj "zapra delavnica" (closed shop) zakonito prepovedana. Tozadevni dodatek k ustavi je bil v Nebraski sprejet 5. novembra in dne 12. decembra ga je governor Griswold proglasil za veljaven zakon. Klavzule v pogodbah z unijami, v katerih je delodajalec primoran najemati samo člane unije, je torej postala s tem dodatkom neveljavna. Namen unij je zadevo tirati na vrhovno sodišče. Kajti če pride tak zakon povsod v veljavo, bo to za organizirano delavstvo velik udarec.

Kaplan Gabrovšek pravi v "A. D." v pojasnilo na Kuhlove članke glede združne zveze, da je bilo v Sloveniji pred vojno kakih 2000 duhovnikov in med temi jih je dobil Kuhel le kakega pol tuceta, ki so v svojih hranilnih in posojilnih združenjih ugnajali nerednosti. Stvar je prišla šele sedaj v javnost, ker so združbe pod novo upravo. Vseeno, g. Gabrovšku je zadeva jako neljuba, posebno ker v svojem listu toliko piše proti sedanji jugoslovanski vladi in njenih metodah. Ampak poneverb ji le ne more očitati.

Radio Moskva je poročal, da je ameriška vlada dala iranski (perzijski) vladi 40 velikih bombnikov. Za vir navaja poročilo iz lista Rahbar v Teheranu. Ker je sovjetska vlada s perzijsko vlado večkrat v sporu, ji bržko

ne ni všeč, da ji Amerika pošilja taka darila.

Bivši kralj Peter II. si je zaželel potovanja v Evropi in se oglašil v Monte Carlu, kjer so slovite igralnice. Za krono je imel s stavami v Monte Carlu več sreče. Monakovski knez Louis II. je Petru preskrbel najelegantnejši stan in stražo 110 vajakov. Iste dni je prišel v Monte Karlo tudi 88-letni švedski kralj Gustav. On igra tennis.

Združeni narodi so dobili nov stalen dom. Začetno vsoto zanj, \$8.500.000, s stavbiščem vred, jim je ponudil John D. Rockefeller. Tako bo nov stalni dom združenih narodov v New Yorku in palača bivše lige narodov v Genevi, ki je ogromno poslopje, pa bo ostala prazna, dasi je sedaj last združenih narodov. Vanjo se niso hoteli seliti, ker bi jim v nji bil vedno pred očmi spomin na žalostno življenje pokojne lige in na njen še žalostnejši konec.

Ameriški vojaki v Nemčiji so se doslej smeli družiti z nemškimi dekleti, niso pa se smeli poročati z njimi. Tak je bil ukaz vojnega poveljstva. Ker pa so se mnogi res zaljubili in imajo z dekleti otroke, so zahtevali, da se naj dotični odlok ukine. Eden teh fantov se je obrnil na vlado v Washingtonu s prošnjo, da bi se smel poročiti in po odpustu priti z nevesto domov. Ako pa tega dovoljenja ne dobi, je zapretel, bo pa ostal v Nemčiji in vprašal za nemško državljenstvo. Sedaj mu tega ne bo treba.

Grčija je pred združenimi narodi pritožila proti Jugoslaviji, češ, da podpira upornike — menda z orožjem ali kakor že. Jugoslovanski poslanik Sava N. Kosanović je proti obdolžitvi protestiral in zahteval od varnostnega sveta Z. N. uvesti preiskavo. Grški delegat je bil presenečen. Gotovo je pričakoval, da se bo Jugoslavija preiskave branila.

V Beogradu je bil med Albanijo ter Jugoslavijo podpisan pakt, ki bo te dve deželi zblizal (Konec na 5. strani.)

DELAVSKO IN LIBERALNO POLITIČNO GIBANJE SEDAJ V TEŽKIH ČASIH

Za progresivno in delavsko politično gibanje v tej deželi ni bilo še nikoli težjih dni kot so sedaj. Padla je progresivna stranka v Wisconsinu in delavska v Minesoti. Večina progresivnih članov kongresa je bilo v prešlih volitvah porazenih. In od Rooseveltovega "new deala" je ostalo samo še ime. Politična akcija CIO se je tudi izjalovila.

Socialistična stranka še obstoja a za poseganje v volilne boje je prešibka. Komunisti navadno indorsirajo kandidate starih dveh strank.

V takem položaju je za človeka, ki bi rad močno delavsko socialistično gibanje, težavno delati, posebno ker je zanj vse tako nevpodobno.

To so eni izmed vzrokov, čemu tudi federacije posameznih narodnosti sedaj le životarijo, bodisi naša, kot židovska, italijanska in poljska. Vse pa imajo še glasila in vsa so socialistično urejevana.

JSZ je v minulih letih izgubila precej klubov in članstva. Tako je tudi z drugimi sličnimi zvezami. Nekaj so opešale vsled staranja priseljencev, še več pa ker nimajo močne stranke kakor so jo imele nekoč.

S. Klarich nam piše o tem iz Detroita in meni, da bodo klub št. 114 vsled nezanimanja bržkone opustili. Težko je dobiti odbornike in člani so bili med vojno aktivni največ za SANSa in njegove pomožne akcije.

Vendar pa bi bila velika škoda, ako bi taka postojanka kakor je klub št. 114 sedaj izginila. To je bil eden najbolj delavnih klubov v našem gibanju in pridejo časi, ko bo delavstvo imelo svojo stranko — in to ne na papirju temveč v resnici.

Naši klubi so lahko vseeno aktivni, predvsem na prosvetnem polju ter v agitaciji za naš tisk. Tega dela nikoli ne manjka. Kar potrebujemo je večje število ljudi, ki bi vršili ta posel. In naloga klubov je, da jih pridobivajo ter vzpodbujajo k aktivnostim.

Ali je sov. unija za razorožitev ali le manevrira?

Predlogi za mednarodno kontrolo nad deželami z ozirom na njihove armade in vojna mehanična sredstva. — Svet bo še dolgo do zob oborožen

Zborovalci združenih narodov v New Yorku so se zelo začudili, ko se je načelnik sovjetske delegacije Molotov potegnil za boj proti militarizmu in podal načrt za preprečenje nove vojne. In še bolj, ko je privolil, da bo lahko komisija varnostnega koncila združenih narodov razoroževanje v Sovjetski uniji svobodno nadzirala, pogojno, da v tako nadzorstvo pristanejo tudi Zed. države, Anglija, Kanada itd., kjer se izdeluje mehanična vojna sredstva. Skrivnost Zed. držav z atomsko bombo bi šla pri taki kontroli k vragu.

Pri Proletarcu glede razoroževanja nismo bili nikoli optimisti. Kajti dokler bodo obstojali vzroki za vojne, bodo vojne. Toda na svetu je tudi med pristaši kapitalizma veliko ljudi, ki verjamejo, da se vojne lahko zabrani tudi v sedanji uredbi.

In v Sovjetski uniji sami za-trjujejo, da je to mogoče, ako so kapitalistične vlade iskreno za sporazum. A na drugi strani seveda trdijo, da Kreglinu ni zapati. Zelo poučen časnikar Donald Bell, ki piše za agencijo ONA, razlaga to stvar v sledečem članku:

Kaj se pravzaprav skriva za predlogi razorožitve, katere je Sovjetska unija v novembru tako nenadoma objavila? To vprašanje je še danes trd oreh za vse časnikarje in delegate, ki se zbirajo pri jezeru Success in nikakor ne morejo najti zadovoljivega odgovora.

Ali je to le nov način sovjetske propagande, ki skuša prepričati svet, da je Sovjetska unija edina zares miro-ljubna dežela na svetu, ter da se zahodne velesile pripravljajo na vojno? Ali je vse skupaj morda celo past, v katero nas skušajo zavesti? Morda žele samo to, da bi mi uničili ali pa zanemarili svojo vojno opremo, najmodernejšo in najstrašnejšo na svetu, tako da bi Sovjetska unija potem čisto avtomatično postala najsilnejša vojaška država na svetu? Ali je morda na koncu koncev le res, da Molotov svoje predloge resno zamišlja, ter da utegne biti naša generacija prva po dolgih stoletjih, katere življenja ne bo za-

strupljalo oboroževanje in sigurnost bližajoče se vojne?

Te tri možnosti — propagandni manever, past, ali resno mišljen predlog razorožitve — so bile v mislih vseh ameriških in britanskih diplomatov na zasedanju zedinjenih narodov. Negotovost, kaj je pravilno in res, je ustvarila pravo zmešnjavo. Vsak dan so prihajali z novimi predlogi, tako da je prav mogoče, da bo ta zmešnjava kriva zavlačevanja razorožitve ali pa je celo onemogočila. Obenem bo v mnogih deželah povečala prestiž in ugled Sovjetske unije. Le s tem ustvarjamo mi sami mogočno propagandno orožje, katerega se bo mogel Kremlin posluževati še dolga leta.

Ko je Molotov stavil ta svoj predlog, je bilo videti, kot da so Rusi odkrili nekakšno zlato žilo v pogledu propagande, ter da bo zadostovalo, se jih pritisne k zidu, da to zlato žilo izpuste iz rok. Sprejeli smo torej ta ruski predlog in tudi njihovo zahtevo glede popisovanja čet, pod pogojem, da Rusi dajo tudi inventar svojih čet. (Konec na 4. strani)

CIO v kampanji za splošno zvišanje mezde

Kjer je John L. Lewis prenehaj je povzel Philip Murray z izjavo, da je CIO pričel kampanjo za splošno zvišanje mezde.

Ekonomski veščaki v biroju, CIO za statistiko so ugotovili, da družbe lahko zvišajo mezdo 25 odstotkov ne da bi jim bilo pri tem treba dvigniti ceno produkta. Kajti le ako ne bo ob vsakem zvišanju mezde vse poraženo, bodo priboljški res koristili.

Ravnatelji raznih korporacij, med njimi avtinih in jeklarskih družb, so na omenjeno trditev rekli, da je nesmiselna. Kajti ako bodo dvignili mezdo, je naravno, da bodo morali tudi produkte sorazmerno podražiti.

Vendar pa je izjava CIO resničnejša kot pa hočejo ravnatelji monopolov priznati. Njihovi dobički letos so višji kot še kdaj

prej in na davkih dobe nove olajšave, torej so dvakrat na dobičku. V sled mehaniziranja industrije in izpopolnjevanja tehni-ke producira povprečen delavec polovico več kot pa je dokler strojni sistem v posameznih obratih še ni bil ena sama ogromna mašina.

Kako se bo napor CIO za splošno zvišanje mezde posrečil, je seveda drugo vprašanje. Vladna kontrola nad cenami je odpravljena, torej ni nikogar, ki bi nove podražitve mogel zabraniti. In drugič, unije tudi nimajo več tiste zaščite kot so jo imele takrat, ko je bil "new deal" na vidiku. Stavka pri General Motors korporaciji je bila dolgotrajna in vsled tega za delavce jako draga.

Se veliko težji slučaj ima unija pri Allis Chalmers v West-Ab-

lisu pri Milwaukeeju. Družba zaposluje običajno enajst tisoč delavcev. Ko je zahteve unije odbila in se je pričela stavka, se je ravnateljstvo družbe odločilo, da jo zlomi, vodstvo unije pa je sklenilo vztrajati in zmagati za vsako ceno. Stavka traja že nad pol leta. Vodstvo družbe trdi, da se je več tisoč delavcev vrnilo in unija pa je skušala obrat preprečiti z masnim piketiranjem.

Kompanija je pozvala oblast, da protektira tiste, ki so se vrnili na delo in druge, ki jih nima. In tako je prišla na lice mesta westallška in milwauška policija ter stotine šerifovih deputijev. Ker izgrediv vseeno ni bilo mogoče ustaviti in je bilo mnogo ljudi pretepenih na obeh straneh, je šerif apeliral na gubernerja, da naj pošlje na lice mesta vojaštvo.

Te vrste stavke so bile v prošlosti običajna stvar in očitvidno je, da jih bomo dobili tudi v bodoče.

Ako ne bi bil Lewis stavke premogarjev preklal, bi se pričeli dogajati prizori kakršni so pri Allis-Chalmers, tudi v premogovniških revirjih. Kajti Trumanova administracija se je odločila obrat obnoviti neglede na UMW. To bi pomenilo boje in marsikje morda tudi zlom stavke, kot se je primerilo v stavkah premogarjev v prošlosti. To je vzrok, čemu je Lewis premogarjem naročil, naj se vrnejo na delo.

CIO bo v tej kampanji za zvišanje mezde skušal svoj namen doseči brez stavk. Bodočnost ne bo pokazala, če, ho svoj cilj mogel mirno uresničiti.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00. Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL. Telephone: ROCKWELL 2864

Boj ameriškega kapitalizma proti socializaciji v evropskih deželah

Angleška vlada se je pred nekaj meseci odločila industrijo v svojem delu okupirane Nemčije socializirati. Toda ker je izrabljena ali pa razbita, rabi novih strojev. Da jih ji lahko v zadostni meri le ameriška industrija. A naše korporacije hočejo tako jamstvo, ki ga jim Anglija ne more dati. Potemtakem naj garantira tudi ta posojila naša vlada.

Minister vnanjih zadev Ernest Bevin je premierju Attleeju iz New Yorka brzojavil, da angleški načrt za gospodarsko obnovo Nemčije v Ameriki nima opore. Priporočil je, da se naj ga opusti in da naj privatni kapitalizem (v Nemčiji) za enkrat še ostane v veljavi. To so bila poročila raznih časniških agencij. Attlee je sklical svoj kabinet skupaj, ki je baje zasedal vso noč in končno odločil, da ostane pri prvotnem sklepu.

Ko je Anglija bila v stiski, je — naravno, vprašala za pomoč Zed. države in dobila tri in pol milijarde dolarjev posojila. Toda ves ameriški kapitalistični tisk je poudarjal, da ako Angliji damo posojilo, se ga ne sme uporabiti za graditev socializma.

Nekateri liberalni ekonomski, ki razumejo zakone gospodarskega razvoja, so našim senatorjem dokazovali, da Anglija mora v socializaciji, in pa da Attlee in Bevin z njo nič ne hitita. Posojilo je bilo dano in Anglija nadaljuje kolikor največ mogoče po starem neglede na kampanjske obljube delavske stranke. Churchill je zadovoljen, čeprav kritizira, a Anglija vendarle gre v socializacijo, toda veliko počasneje kot pa je obljubovala delavska stranka v volilni kampanji.

Zaradi odvisnosti Anglije od ameriškega dolarja in ameriškega uvoza se je vnanja politika delavske stranke znašla baš nasprotno od tega kar je med vojno in prej ter v volilnem boju propagirala in obljubovala.

A prišel je moment, ko se je morala odločiti, ali naj svoj del zasedenega rajha izroči nazaj kapitalistom ter njihovim kartelom, ki so pomagali Hitlerju v vlado, ali pa da izroči ta bogastva nemškemu ljudstvu, kateremu po pravici spadajo.

Bilo je čudno, čemu je Bevin na posvetovanjih z ameriški oblastniki v New Yorku in v Washingtonu odnehal ter brzojavil v London, da mi ne bi radi videli, če se bi začelo socializem izvajati tudi izven sovjetske zone.

Enako se naša vlada trudi preprečiti odvzemanje bogastev privatnikom po vsi ostali Evropi, v Aziji in kjerkoli.

Naš — to je ameriški sistem — verjame edino v svetovni privatne svojine. Bogataš je pri nas najodličnejša, najbolj upoštovana oseba. Delavec pa najmanj.

Kajti mi smo edina velika industrialna dežela na svetu, ki nima v vladi nobenega delavskega zastopnika temveč samo član kapitalističnega razreda. In enako v diplomaciji.

Vsa naša vnanja politika — namreč vnanja politika naše vlade, je hladna, ali pa tudi sovražna — kakor že nanese slučaj, proti vsaki deželi, ki podružablja narodna bogastva.

Jugoslavija se je koncem konca vzlic anglo-ameriškega ekonoemskemu bloku odločila podprati rudične in sploh vse, razen kmetije in obrtni. Amerika ji posojila ne da, razen ako bi imeli glavni dobilec od njega privatni tuji in domači interesi. Vlada v Beogradu se tako kupčiji ni hotela predati in tako se bo država razvijala ekonomsko na svojo roko, dasi s težavami, ker vzelo bo precej let, predno se izmota iz podrtij ter iz drugih posledic te znanjo najstrašnejše vojne.

Enake oziroma slične težave ima z našim kapitalizmom Češkoslovaška, Poljska in deloma Francija.

Izredno ugodnim okoliščinam je pripisati, da so Zed. države zares silno bogate, in da imamo industrijo ter finančno moč, ki ji ni primere. Vojna nas ni posebno težko zadela, razen da so naši fantje padali na bojiščih. Tu pa nam niso sovražne dežele mogle nikjer do živiga in vsa naša mesta, vsa naša industrija, je ostala nedotaknjena.

To sedaj šteje.

Toda kaj pa, ko spet nastopi doba, kakršna se je pričela leta 1929?

In kot tu, tako so tudi v evropskih deželah začeli uvajati takozvani socialistični minimalni program šele kadar je bila polomijada popolna — namesto da bi se za socializem odločile ko je kapitalizem še funkcioniral.

Frankov režim ima med združenimi narodi še veliko prijateljev

Ze pred letom je na konferenci združenih narodov poljska delegacija predlagala naredbi, ki naj bi pripomogle za ukinitje fašizma v Španiji. Toda dve glavni sili — namreč Zed. države in Anglija, sta stvar zavlačevala in tako ni prišlo do nobenega restriega sklepa.

Stvar je prišla na insistiranje Poljske na konferenci v New Yorku znova na dnevni red in zastopniki so dne 12. decembra sklenili priporočati vladam združenih narodov pozvati iz Madrida svoje ambasadorje ter poslanike, ako jih še imajo tam. To sičér ne bi pomenilo prekinjenja diplomatskih zvez s Frankom, kajti upravni poslaniški poslov bi ostali v Španiji. Zed. države n. pr. nimajo poslanika pri Francovi vladi že precej časa, toda naš ostali poslaniški štab je še tam in funkcionira.

Je pa nekaj držav, ki nimajo s Francom nobenih stikov, med-

PROTIZIDOVSKA GONJA v Zed. državah narasča, čeprav je v Nemčiji, z Nemčijo vred, propadla. Gornje je slika z židovskega pokopališča v Brooklynu, kjer so katoliški in drugi protizidovski zlikovci — največ Irci — porušili nagrobne spomenike in napravili po cenitvah pokopališčne uprave nad sto tisoč dolarjev škode. In pa sorodnikom pokojnikov mnogo solza.

KATKA ZUPANČIČ:

IVERI

Španska "račka" ...

Dovolite, da smem mnogotera važna svetovna vprašanja primerjati umetno narejenim, na tekoči trak pritrjenim račkam, ki jih vidimo skoro na vsakem ameriškem semnju ali "fairu", in na katerih si razni "lovci" preiskujejo svoje strelske sposobnosti in spretnost. Le da se v očeh strelcev te račke ne razlikujejo med sabo. Vsaka je tarča in vsaka dobra, če jo le zadeneš.

Na semnju v Parizu in sedaj v New Yorku pa je ta račka nekoliko drugačna. Tu imajo račke svoja imena in še kaj. Zato "lovci" niso in ne morejo biti do vseh enostega razpeloženja in volje. Naj se pokaže na traku računsko račka, ki se glasi na ime Jugoslavija — hoj! kmalu bi zmanjkalo pušk! Tako planejo po nji semnjariji. Strastno pomirjajo in še strastneje streljajo; nekateri naravnost v srce, drugi v glavo in zopet drugi v rdeči kljun. Ali, ker so prestrastni, streljajo navadno mimo. Semintja tudi zadenejo. Toda — zlod ga vedi! — zakaj se račna ne zvrne ...

Prav naobratno se strelci obnašajo, kadar se pokaže n. pr. račka: ki nosi ime Francova Španija. Vzamejo sicer puške v roke, toda jim poleg uide globok vzdih. A da jim le ne bi kdo očital nevestnost, pa pristranost in dvojni mero, se tem energičneje načeljustijo, ko merijo in streljajo. Pogodijo in zadenejo

njimi Rusija, Jugoslavija, Mehiko, Poljska, Čehoslovaška in še par drugih. Predlog Poljske za popolen diplomatski in gospodarski prelom s Francom tudi na tej konferenci ni dobil zadostne podpore. A večina se je zedinila na ameriški nasvet za prej omenjeno resolucijo. Zanj je bilo oddanih 34 glasov in šest proti. Proti so glasovali Argentina, Costa Rica, Dominikanska republika, Ecuador, El Salvador in Peru. Glasovanja so se vzdržali Kanada, Kolumbija, Kuba, Nizozemska, Turčija, Južnoafriška unija ter nekaj drugih držav. Sovjetski delegat Gromeko je v debati znova poudarjal, da se s tako resolucijo ne bo doseglo namena, a večina ni hotela drastične akcije in tako ostane vse po starem.

V razpravi je dregnil delegat Kube v sovjetski blok, češ, ako odpokličemo poslanike iz Španije, potem je logično, da jih pozovemo domov tudi iz Jugoslavije, Rumunije, Poljske in "iz drugih takih držav". V mislih je imel Rusijo, toda je ni omenil po imenu. In prav gotovo med delegati v svojem mnenju ni bil osamljen. Kajti zastopniki privilegijev sovražijo sovjetski ekonomski sistem, ne pa Franca, ki jih ščiti.

Par dni po sprejemu te resolucije si je dal Franco v Madridu prirediti demonstracijo "proti umešavanju združenih narodov v španske notranje zadeve". Množica je baje štela dve sto tisoč oseb in Francu "navdušeno vzklikala".

Caudillo Franco je prišel na balkon svoje palače in govoril, kot sta svoj čas govorila duče in firer. Vpil je, da Španija ne bo trpela "zunanjeje umešavanja od nikogar". Toda kje pa bi Franco bil, ako ne bi bilo "zunanjeje umešavanja"? Republika je bila strmoglavljena ne s Francovo močjo temveč z oboženo intervencijo Hitlerjeve Nemčije ter Mussolinijeve Italije. In bila je poražena tudi vsled ameriške in angleške nevtalnosti.

Ako bi združeni narodi resno hoteli vreči fašizem v Španiji, bi prekinili z njim ekonomske stike. To bi lahko posebno izdatno storile Zed. države in Velika Britanija. Vzrok te polovičarske politike proti Francu, ki mu ne more škodovati je, ker se takimenovana zapadna demokracija boji levičarske Španije. Prejšnjo špansko republikansko vlado je kapitalistični in klerikalni tisk označeval za komunistično, zato ker si je prizadevala špansko ljudstvo izvelič iz teme in revščine. Cerkev se je zblala za svoja bogastva, enako drugi privilegirani sloji, pa so se uprli in fašizem Nemčije in Italije jim je prišel na pomoč. Ako sedaj Franco pade — kdo ga bo nasledil? In za to se gre. Kajti logično je, da ako postane Španija demokratična, dobe večino v parlamentu spet tiste stranke, ki so jo imele v republikani njihov cilj so bile socialne reforme v najširšem obsegu.

rana. Kaj to pomeni? Ni drugega kot to, da so se ogromni državni izdatki krili največ iz davkov katastrofirane tretjine, kajti davki so osnovani na katastrofi.

Podeželski mogotci so polječelce držali v toliki bedi, da so bili ti prisiljeni tiskati v mestu, kjer so se dajali za vsako ceno industrijskim magnatom na razpolago, ako niso hoteli poginuti. S tem pa so seveda industrijskim delavcem ne le nizali že tako bornih zaslužkov, marveč jih tudi spravljali obnje. Umiljivo, da je zategadelj prišlo med obema grdo izkoriščanimi skupinama do hudega trenja, ki je bilo obema škodljivo, za industrije pa seveda kaj donosno.

Te dni sem čitala, da se je organizacija Združenih narodov zavzela, da bo odpravila nepismenost s sveta. Zakaj ni kar imenovala kulturnih dežel, ki so začetnega leka potrebne? Med njimi bi našli Španijo in njene hečrke v Južni Ameriki na prvem, "častnem" mestu! Petdeset odstotkov Špancev je nepismenih. To je vsak drug španski človek! Krščanska in skoz in skoz katoliška Španija je dala svojemu ubogemu nevednemu ljudstvu cel kup različnih Marij, da jih časti po mogočnih katedralah, kapelah, votlinah — namesto da bi jim dala šole in priliko do splošne izobrazbe.

Špansko ljudstvo je globožo verno in pobožno. Le da mi ne razumemo take pobožnosti, kakršno nam Martin A. Nexó, ki je večkrat prepotoval Španijo, opisuje v svojem potopisu: "Po sončni Španiji". Naj navedem le nekaj vrst iz prevoda Cirila Stuklja:

"Vsaka hiša ima svojega sv. Antona z otročičkom v naročju, narejenega iz žgane ilovice. Njemu so napravili vse neprijetne, bižne zadeve; podi naj podgane in miši, odvraca tatove, skrbi naj za to, da gospodar ne bo pozabil zapreti vrat. Če se pripeti kaka nezgoda, mu obljubijo novega olja za njegovo svetilko — če bo res pomagal. Če nič ne stori, ga pa kaznujejo. Dobrosrčni ljudje se zadovolje s tem, da ga postavijo pod posteljo ali v kak temen kot. Hušji pa bolj trdo postopajo z njim: okrog vrata mu zadrignejo vrvi in ga spuste v vodnjak; tu mora do vratu viseti v vodi, dokler se ne pobojsa. Slika ali kip je za Andaluzijca živa resničnost in zato jo kaznujejo..." Itd.

O, ne streljajte v špansko račko!

Socializacija v Angliji

Socializacija na Angleškem je počasna stvar. Premogovniki preidejo v državno posest šele 1. januarja, ker niso zaplenjeni, temveč se ta proces vrši po legalnih potih anglosaške justice, kar vzame čas. Lastniki bodo primerno odkodovani.

Centralni bančni sistem v Angliji pa je že podpravljen.

Dalje delavska vlada obljublja podpravit kovinsko in transportno industrijo ter javne naprave, ki jih v angleščini označujemo "public utilities".

Sploh je socializacija v Angliji — četudi polzeva, vendar toliko v procesu, da je ustavititi torjji ne bi mogli, čeprav to resno poskušajo.

DR. METOD MIKUŽ: IZ ŽIVLJENJA DUHOVŠČINE IN CERKVE NA SLOVENSKEM

(Ta članek je za SANS napisal dr. Metod Mikuz, predvojni tajnik ljubljanskega škofa Gregorija Rožmana, ki prihaja iz poznane ljubljanske meščanske družine. Studiral je na ljubljanski bogoslovni in teološki fakulteti. Njegova doktorska disertacija je bila kot odlično delo objavljena v vlogled višjim vatičanskim cerkvenim krogom. Dr. Mikuz slovi kot odličan teolog in radi tega je njegova razprava o cerkvi in politiki toliko važnejša. L. 1942 je šel v partizane ter bil vsaki referent Glavnega štaba Slovenije. Priloga slika je iz tiste dobe. Po osvoboditvi ga je ljudstvo kočevskega okruga izvolilo v jugoslovansko zvezno skupščino v Beogradu. Dr. Mikuz je bil med prvimi duhovniki, ki je pravilno ocenil postopanje škofa Rožmana za navadno izdajstvo slovenskega naroda ter moralno in stvarno podprl narodno osvobodilno gibanje. SANS.)

Ko je slovensko zemljo mesece aprila leta 1941. pregazil trojni okupator, Hitlerjanci, Italijani in Madžari, so se demokratične sile slovenskega naroda kaj hitro znašle in že 27. aprila istega leta osnovali Osvobodilno fronto, katere osnovna naloga je bila: neizprosen in obožeren upor proti okupatorjem, obenem pa graditi in utrjevati med svobodoljubnimi množicami resnično in pravo demokracijo, kajti samo ta može sprostiti vse, pozitivne in napredne sile v ljudskih množicah, ki so edine sposobne izdržati in dobojevati — krvavo osvobodilno vojno in ustvariti tisto svobodo, o kateri so sanjali najbolj in največji slovenski duhovi in katero danes uživamo, združeni z ostalimi jugoslovanskimi narodi v Titovi Jugoslaviji.

Nadvse jasno je, da se tega največjega in krvavega napora v zgodovini našega naroda niso niti z najmanjšo voljo do sodelovanja udeležili nedemokratične sile in da so se, nazadnjaške kot so bile vselej in vselej pripravljene zatreti vsak svobodoljubni poizkus delovnih ljudskih množic, v razmeroma najkrajšem času spečale z okupatorjem in tako zašle na najžalostnejšo pot narodnega izdajstva. Kakor je slovenskim ljudem, ki iskreno verujejo v Boga in njegovo Pravičnost težko priznati, vendar morajo resnici na ljubo in po svoji vesti to tako danes kot pred štirimi leti jasno in nadvse odločno pripiti pred vsem svobodoljubnim svetom žalostno resnico, da so uradna katoliška Cerkev, njen višji pa tudi nižji kler skoraj brez vsake izjeme odgrlali, v veliki domovinski vojni najžalostnejšo vlogo, vlogo Judeža-izdajalca in si s tem nakopale pravično in upravičeno kaznen in nejevoljo poštenega dela slovenskega naroda. Ne da se ne olepšati, ne opravičiti in še manj zmanjšati njihova velika krivda, kajti radi njihovega judeževskega izdajstva so umirali tisočeri in tisočeri Slovencev bodisi kot interniranci po italijanskih in nemških taboriščih, bodisi kot talci, bodisi kot njih zapeljani izdajalci v belogardističnih bojnih formacijah in radi njih je gorelo nebroj vasi in domov.

Ko so zmagoslavne Titove armade osvobodile Slovenijo, je izdajalskega slovenskega klera lotil velik preplah, kajti jasno se je zavedal svojega zločinskega početja in zato je bežal z umikačo se Hitlerjevo armado in kvizlinskimi tolpami domobrancev, hrvatskih ustašev in srbskih četnikov in se narečil, še danes nekateri, bodisi no, sistem delu slovenskega ozemlja (Koroški in Primorski), ki ga še uravljajo vojne oblasti zapadnih zaveznikov, bodisi nekje po Severni Italiji, najhušji nekateri krivci pa so zbežali celo v Ameriko. Jasno je, da je bežal med prvimi tudi tisti, ki je ves čas osvobodilnega boja ščeval slovenski narod na medsebojno sovrastvo in na boj s partizani, češ, da so to roparske in razbojniške tolpe, ukazoval in dajal nižji duhovščini navodila, kako naj na priznici in v spovednici v vesti prepuščejujo vsako sodelovanje z Osvobodilno fronto, tisti, ki je z mašo in s svojo navzočnostjo dajal moralno upravičeno zaprisegi Hitlerjevih pomagačev in hlapcev — slovenskih domobrancev — ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, katerega je v preteklih mesecih slovenska ljudska oblast obenem s "prezidentom" Rupnikom in SS policijskim generalom Rosenerjem pravično sodila in obsodila za vsa njihova

veleizdajalska početja.

Duhovščina, ki ni zbežala in ki je "slovensko ljudstvo ni obsodilo, ker se je zadržala vsa štiri leta zgolj pasivno in ni na noben način, čeprav je bila to njena edina dolžnost, pomagala in sodelovala s poštehim ljudstvom, se je sprva na vse načine prizadevala preprečiti svobodoljubni in svobodni slovenski narod, da bo od dneva zmage dalje z vsemi moči sodelovala in pomagala graditi novo in lepšo bodočnost. Kot je vsa štiri leta krave borbe povdarjala pod Hitlerjem in Mussolinijem, da je vsaka oblast od Boga, tako je tudi od dneva svobode obljubljala in zatrjevala, da se bo pokorila novi, to je, ljudski oblasti, istotako radi Boga. A resnici na ljubo je treba povedati, da je bila to velika laž in obenem dovolj jasen preizkusni kamen, kakšna je pač njihova vera in iskrenost. Glejte! Hitlerju in Mussoliniju so se pokoravali — ker sta imela, kot so trdili in učili, svojo nečloveško oblast od Boga samega — novi, ljudski oblasti pa se nočejo pokoravati. Privatna zadeva njihove vesti je sicer, kako bodo enkrat zagovarjali svoj greh, nikakor pa ni nekaj zgolj zasebnega to, da s to svojo nepokorščino, nesodelovanjem in nezvestobo do naroda v kar največji meri majojo in devajo v nič ugled pravega Kristusovega nauka in njegove Cerkve.

Prav nobena skrivnost ni danes, da duhovščina, ki je še ostala v Titovi Jugoslaviji, vzdržuje ilegalne zveze z višjimi in nižjim klerom, ki je kot sramotni in zločinski ubežnik nekje izven države in da vsi skupaj hočejo škodovati ugledu nove Jugoslavije in razkricati njeno pravo demokracijo kot najhušjo tiranijo, kot "rdeči raj", kot "ekspozituro Moskve" in podobno. Slovenskim ljudskim množicam, ki so v težkih dneh svojega naroda stavile vse svoje narodnostno in človečansko dolžnost, je danes sicer jasno, da je vse to gola in zlonamerna laž in nima tudi najmanjšega strahu, da bi tako blebetanje in klevete kakorkoli moglo škodovati domovini in njenim silnim in nesebičnim naporom zgraditi res lepo in srečnejšo bodočnost in je zato torej ta "problem" v domovini nadvse jasen in rešen. Prav tako pa se slovenski narod tudi zaveda, da morajo vse te klevete radi nepoučenosti le škodovati ugledu njegove domovine kje v inozemstvu, zato je čisto na mestu, da vsaj v najbežnejših črtah ogledamo naš "rdeči raj". (Dalje prihodnjic.)

Za god

— No, ali je bilo med tvojimi darili za god tudi kako prijetno presenečenje?

— O, in še kakšno! Od Zupana sem dobil knjigo, ki sem jo nekoč posodil Severju.

"Pavliha."

Pišite po novo knjigo "Slovensko-ameriška kuharica" v Proletarčevu knjigarno. Cena \$5.00. Naročite si jo še danes.

Tole mi ne gre v glavo?

Ker je naša vlada toliko za svobodno velitve na Poljskem, v Rumuniji in Bolgariji, čemu jih ne zahteva tudi v New Yorku, kjer je bila v novemburu volilna lista odredena socialistični in še par drugim radikalnim strankam, to mi nikakor ne gre v glavo! In tudi to ne, čemu nikdar ne zahteva svobodnih volitev v naših južnih državah!

PRIPovedNI DEL

BOGOMIR MAGAJNA:

PRAM IN SIVEC

Pritekel je kurir in mi ukazal, naj se takoj umaknem iz Starega trga; čimprej, čimprej! Bedak da sem, saj se je že umaknila celo komanda mesta. Planil sem z obema sestrama Bidovčevima in Stancičem še v lekarno zdravstvenega doma in jo pričel pleniti. Pobrli smo vsa kaj vredna zdravila, si napolnili tri nahrbtnike in odhiteli na cesto.

Zelo me je skrbelo, kaj je z medicincem Vojkom, ki sem ga dopoldne poslal v Novo vas na Bloke, da bi pregledal nekatere bolne civile.

Od severozapada so Nemci prihajali proti Bloški polici, od juga proti Prezidu, od vzhoda proti Kočevju in Ribnici, na jugozapadu pa so se še bile težke borbe med njimi in Tomšičevo brigado, zlasti v Leskovi dolini in na Mašunu. Ložka dolina je bila torej vsa obkoljena in položaj za nas skoraj brezupen. Bidovčevi, Tončka in Slavica, sestri tistega slovečega Bidovca, ki je bil ustreljen na Bazovici, sta se kar upogibali pod težkim bremenom nahrbtnika. Smilili sta se mi. Na Mašunu sem ju kot zdravnika pregledal in še našel sledove fašističnega biča po koži. Zelo sta bili oslABLjeni od zaporov, iz katerih sta pobegnili. Bolničar Stanič, ki je bil z menoj interniran, je hrabro nosil svoj nahrbtnik. Ta zlati fant se je do konca odlikoval s pogumom in silno vestnostjo.

S strahom sem spoznal, da smo res ostali sami na dnu doline. Hiteli smo proti Ložki Vrhniku, kjer naj bi bil štab 14. divizije. Vrhniko smo dobili prazno. Nihče nam ni vedel povedati, kje naj bi bil štab. Ves zaskrbljen sem se zagledal gor v hosto in se namenil zginiti vanjo kar na slepo, ko smo naenkrat uzrli pred seboj štabnega zdravnika Lojzeta Pirca. Zelo se je bal za nas in nas šel iskat. Tik pred nočjo nas je odpeljal navkreber v hrib na Knežje njive in nas nastanil v kmečki hiši, ki še ni bila porušena.

Skoz okno sem zagledal postavo komandanta Mirka Bračiča, ki je nekam hitel. Isti hip se me je polastila težka otožna misel, kot bi slutil, kako je temu junaku sojeno, da bo kmalu padel tam na tistem mestu pri nasoknu na Kočevje. V hiši je bila tema, ki jo je razsvetljeval samo ogenj v peči. V kotu sobe je ležal zelo star mož, slep in se ni ganil, ko sem ga nagovoril. Ta mož se sploh ni zavedal, kako strašne dni preživlja domovino. Morda ni slišal nič niti takrat, ko so topovi rušili njegovo vas. Nekaj bednih otrok je čepelo na tleh. Z majhnim darilcem se mi je posrečilo, da sem jih razvedril. Nikakor pa nisem mogel razvedriti gospodinje; polna skrbi in žalosti je bila. Sestri Bidovčevi sta strmeli na mizo, ne da bi dosti govorili. Preutrujeni sta bili in na licih so jima še vedno

lažala težka doživljaja iz Leskove doline, kjer so nam Nemci napadli zasilno bolnico. V Leskovo dolino so Nemci dospeli krog Snežnika, čeprav smo vsi pričakovali, da bodo udarili najprej na Mašun in naleteli najprej na našo bolnico. Od tam smo rešili le gola življenja, nekaj ranjencev in nekaj jetnike in jetnikov. Pogrešali smo enega ranjenca z nosačem. Nemci so pobili tam nekaj civilov, ki so menili, da je boljše ostati. Nato se je začela tista znamenita bitka z Dakijevimi vojski, ki je trajala več dni. Daki je spravil Nemce v hudo stisko, čeprav se jih je nabralo več tisoč. Uničil jim je Tigra in več drugih vozil, pobil več sto Nemcev in s krohotom zavrnil njih laskavo ponudbo za predajo. Ta dan, ko smo bili na Knežjih njivah, se je bitka vršila s polnim zagonom. Vedeli smo dobro, da ne bo mogel dolgo vzdržati proti silni premoči, ki je naraščala od ure do ure.

Zdravnik Lojzek nas je odpeljal v štabno kuhinjo, kjer je vladal pravi kazaški vrvež, izredna živahnost, kakršna se je marsikdaj polastila partizanov pred zelo težkimi urami. Obravnavo je bilo toliko, da nisem utegnil preštudirati vseh. Na ognjišču so cvrčale palačinke. Omlente. Zdele so se mi predznak hudega stradanja, ki se bliža z velikimi koraki. Naj se vsaj takrat dobro, ko ti smrt skoči za vrat in te hoče zadaviti. Tudi zganja je bilo nekaj, tobaka pa nič in si zaradi tega slišal tu in tam pridruženje. Prišel je pisatelj Klavta in mi ponudil malisnega listja, češ, da je tobak vmes. Ni ga bilo, a ko sem kadil, sem začutil blaženo razpoloženje. Poklical me je blagajnik in mi izročil 10.000 lir. Tedaj sem vedel, da bom moral v najkrajšem času odriniti. Le kam? Okrog je bila temna noč in polna grmenja od bližnjih bitk.

Okrog polnoči je prišel zopet Lojzek in nam odpeljal pred hišo. Tam je stal voz na gumastih kolesih. Na njem nekaj prtijage in hrane, nekaj ranjencev in mlada, kakih 14 let stara punčka. Ob svitu svetilke sem zagledal dvoje lepih, preplašenih oči, ki so zastrmele vame. To je bila Irena, a je tedaj še nisem vprašal po imenu. Dva boreca, Franc in Lojze sta prišla ter mi povedala, da sta mi namenjena za vodnika in spremstvo. Kam? To naj me nič ne briga, že zvem, ko pridemo na mesto; če pridemo seveda, ker nas lahko že med potjo vzame hudič. Meneč, da se peljemo nekam blizu, kjer bo štab, nisem več spraševal. Toda v svoji domnevi sem se motil.

Zastrmel sem ves začuden, ko smo namesto v hrib krenili v dolino kar na glavno cesto, kjer lahko vsak hip pridrve Nemci. Franc me je potolažil, da pojedemo po cesti samo nekaj ur.

Kljub tej ironiji je bil tudi on zaskrbljen, kajti le pridruženje je vzkljnil od časa do časa: "Hi Pram, hi Sivec," in ju spodbujal s šibo k hitrejšemu teku. Gumasta kolesa so tekla skoraj neslišno in se je čulo le, kot bi v počasnem diru jezдила dva jezdeca. Druga za drugo so minevale vasi, deloma porušene deloma ne. Nikjer ni bilo videti luči, nikjer živega človeka, kot bi potovali po zakleti pokrajini. Začelo je po malem deževati in bilo nam je mraz. Od ranjencev ni nihče znil niti besedice. Tudi drugi smo molčali. Videli sem, da se peljemo proti Babnemu polju in se mi je zdelo, da ceste ni konca ne kraja. Mraz je naraščal. Stiskali smo se tesneje drug k drugemu. Dež nam je počasi napajal obleko. Na rami sem začutil deklško glavico. Naslonila jo je preutrujena Irena. Da bi je ne motil, se celo uro nisem upal premakniti. Ko smo šli po klancih navzgor, je bila trda tema in težki oblaki so se zgrišnjali tik nad nami.

Zdelo se mi je vse skupaj kakor v mračnih temnih sanjah, nekam neresnično. Med enakomernim peketanjem konjskih kopit so enakomerno potovale misli naprej in naprej, tja onkraj Snežnika k materi, očetu, sestri in bratu, k prijateljem, katerih je bilo toliko že poginilo. Čutil sem, da je Irena zaspala. Kot prav majhen otrok se mi je zadelo. Za njeno zgodbo sem zvedel pozneje. Bila je doma onkraj Snežnika. Ko so naši bili teže boje z Nemci tam pri Ilirski Bistrici, se je pridružila partizanom, čeprav je bila edinka doma. Menda se je otrok zaljublil v nekega partizana in se zato pridružila brigadi. Dobrikala se mu je in se motala okrog njega, fant pa ni vedel, kaj naj bi s tem otrokom. Ves začuden jo je vodil s seboj in deklica je junško prenašala vse težave. V eni izmed bitk je zašla brigada v ogenj min. Fant je zagrabil deklico in bežal z njo po nekem potoku, da bi jo spravil na varno. Zaradi tega bi kmalu prišel pred sodišče, češ, da se je hotel izmuzniti iz borbe. Fant je dokazoval, da je hotel le deklico rešiti in komendant mu je oprostil. Toda ločili so ju in poslali njo na divizijo, ki jo je potem izprčila meni v varstvo. Deklica mi je potem zelo tožila, da so jo odmaknili od borb, češ da ne pozna nikakega strahu. Da res ne pozna strahu, mi je dokazala v težkih dneh, ki so sledili. Tam na vozu pa se nisem vedel za njeno zgodbo in sem premišljeval, kdo neki utegne biti. Nekam te vrže življenje in ti v naročje položi čudno mlado bitje, ki mu moraš ohraniti življenje. Kot v pravljici — v strašno mrki pravljici. Klanec, dež, temne mračne smreke ob cesti, temni mračni oblaki nad glavom, mraz in bobnenje topov.

(Dalje prihodnjic.)

Dvoje rojstev

Prva brzojavka: Atene, 1. sept. Težak porod. Punče je kilavo. Nemara jo bo kmalu bog vzel k sebi. Krst'li smo jo za Monarhijo.

Druga brzojavka: Sofija, 8. sept. Vse v redu. Dekle je krepko in zdravo. Ime smo ji dali Republika.

"Pavliha."

Štiri svobodščine

Češki ateisti zahtevajo za svoje gibanje iste pravice in zaščito kakor jih imajo cerkve.

Luka Groser
voščič vsem
srečno Novo leto!

Vsem, ki so mi poslali voščilne karte, in drugim mojim znancem ter prijateljem voščim na tem mestu res srečno in veselo NOVO LETO! Kart nisem pisal, zato hvala vsem, ki so mi jih poslali k božičnim in novoletnim praznikom.

LUKA GROSER
in družina
2125 So. Ridgeway Avenue
Chicago 23, Ill.

STAVKA PRI ALLIS CHALMER v West Allisu je povzročila že nesteto pretepotov, v katerih je tudi že marsikaj policaj bil deležen bitan. A glavne žrtve so kajpada piketi. Stavka traja že okrog 9 mesecev. Izmed 11 tisoč delavcev se jih je baje kakih tri tisoč vrnilo na delo, ker so jim prihranki posli, ali pa, ker smatrajo, da je stavka že izpuščena. A unija hoče vztrajati. Pretekli teden je bilo pred tovarno spet okrog tri tisoč piketov in dogajali so se zopet neredi, ker je policija skušala stavkarje razgnati in jih veliko aretirala.

NAŠE AKTIVNOSTI

Zbira ANNE BENIGER

Felix Strumbl iz Clevelanda je poslal \$50 za naročene izvide koledarja in vrh tega naročil Proletarca svojcu v stari kraj. Tudi nekaj izvodov koledarja — raznih letnikov, je naročil, da jih pošljemo na naslove v Jugoslaviji, ki nam jih je poslal.

Svoje pismo zaključuje: "Vidim, da imate težave, ki jih razumem. Zato bom zaradi zakasnitve (koledarja) dal potrpel. Saj vem, da vsi delate vztrajno."

"Večni popotni" Jankovič — tudi iz Clevelanda, pa ni tako pomirljiv. Poslal je znesek \$2, ki ga je prispeval v tiskovni sklad Frank Zagar.

Ob enem piše:

"Drugo je, da zelo čakan družinskih koledarjev. Do danes, ko to pišem (dne 9. decembra), smo imeli zelo lepo vreme. Prav nalašč, da se človek obloži s paketi in vzlje temu hodi komodno. In ako jih prejmemo pozno, pa še v slabem vremenu, je težko potovati in tudi s prodajo ne gre tako dobro..." Ko Anton Jankovič še nekoliko pokritizira v pismu, dostavlja: "... prodajal jih bom (namreč koledarje), kot ponavadi."

Torej koledarja še ni. V tiskarni pravijo, da smo "sitni" ker jih vedno nadlegujemo. Pravijo, "povejte ljudem, da zjad niso tisti časi kot pred leti." A ljudje hočejo koledarje, ne pojasnili.

Gotovo pa je to: Koledar 1947 je eden najboljših od vseh, in vsakemu bo žal, če ga ne dobi, v slučaju da jih bo zmanjkalo.

Zadnji teden smo omenili nekatera večja naročila. Da nadaljujemo: Frank Cvetan, Johnstown, Pa., jih je naročil 200, kakor tudi John Krebel, Cleveland, O. Druga večja naročila: Jos. Ovca, Springfield, Ill., John Vitez, Barton, O., Anton Tomšič, Oakland, Calif., Jim Dekleva, Gowanda, N. Y., Felix Strumbl, Cleveland, Alois Očepek, Barberton, O., Frank Novak, Los Angeles, Calif., Nick Triller, Library, Pa., Jos. F. Durn, Cleveland, Anton Shular, Arma, Kansas, Frank Klun, Chisholm, Minn.

Anna Klarich, tudi iz Detroita, je poslala dve naročini, naročila ob enem par koledarjev, enega za v stari kraj, in prispevala \$3.35 v tiskovni sklad. Ob enem poroča o težavah za ohranitev kluba JSZ. Potrebno je, da si ga detroitska naselbina ohrani, kajti preveč dela je bilo vložene vanj, da se bi ga sedaj zavrglo in vrh tega — pride čas, ko nam bodo taki klubi spet potrebni kot so bili v prošlosti. (Več o tem na prvi strani v 6.-7. koloni spodaj.)

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 WEST 26th STREET

Tel. Crawford 2312
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
6:30 to 8:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8446
If no answer — Call Austin 5700

BARETINCIC & SON
POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-361
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

Nove naročnine so poslali Frank Zecker, Frederickstown, Pa., in Leo Zevnik, La Salle, Ill. Jos. Oblak, Chicago, je poslal tri naročnine, in obnovila sta jo tudi Frank Demshar in Jacob Putz. Slednji je naročil tudi Adamičev knjigo "Dinner at the White House" in pa Družinski koledar.

John Valetič, Gary, Ind., je obnovil naročnino, plačal koledar in prispeval \$3.50 v tiskovni sklad.

Anton Kump, ki je živel prej v naselbini Rains, Utah, sedaj pa je v San Franciscu, je obnovil naročnino in prispeval \$1 listu v podporo.

Naročnine so obnovili Joe Tussek, Farmington, Ill., Frank Kováčič, Browntown, W. Va., Blaz Odar, Canton, O., in Jacob Benchan, Davis, W. Va. M. J. Turk, Chicago, je obnovil naročnino, dal oglas v koledar in obnovil naročnino za svoje sorodnike v Calumetu, kar stori vsako leto.

Društva Prosvetne matice se z obnavljanjem naročnine presenetljivo dobro odzivajo, kar nas zelo radosti. Knjiga jim bo poslana čim jo prejmemo iz književnice. Zanašali smo se, da bo dogotovljena pred decembrom in razposlana, kar pa se z je pojasnenih vzrokov ni zgodilo.

Naročila za koledar prihajajo da je veselje. In to iz vseh krajev: Zed. držav. Skoro čudno se zdi, ko iz teh naročil vidimo, da Slovenci žive tudi v krajih, ki niso nikomur znani. V malih seliških, daleč v pustinjah, v gorah in pa napoltropskih predelih.

Državna založba Slovenije v Ljubljani je naročila 21 koledarjev. Tako torej delamo in si pomagamo drug drugemu vi in mi.

IZ KANSASA

Kaj pa naša društvena fronta? Edina podporni društva, ki pridejo v poštev v tem okrožju, so društva SNPJ. Odkar je to skrahirala industrija, počasi hira in izginjajo tudi naša društva. Ne vse. Odvisno je od delavskih razmer v tisti naselbini in pa nekaj tudi od drugih ugodnosti.

Včasih se je ustanavljalo društva že skoro v vsaki še tako neznatni naselbini, ki ni imela nobene bodočnosti, da je le živelo v nji saj pol ducaata slovenskih družin in nekaj samotarjev ali pečlarjev. Ustanavljalo se jih je največ iz potrebe, ker zaradi slabih potov ni bilo priročno hoditi na seje v sosedno naselbino, včasih pa tudi zaradi "mode" ali kaprice, ali pa ker je nastal prepir v starem društvu pa so na drugem koncu naselbine ustanovili svoje društvo. Ampak vsi ti časi so za nami.

Ze precej let je odkar je razpadlo zelo aktivno in napredno društvo št. 35 SNPJ v Chicopee; ostala skupina je šla k bližnjemu društvu št. 30 v Fleming. Tudi to društvo je bilo preneseno iz ene izmed prvih slovenskih naselbin, iz Daisy Hilla. Pri št. 30 je tudi skupina razpuščenega društva št. 105 v Cherokee. V nekaj živahni naselbini Skidmore je izginilo društvo št. 76, z naselbino vred; stoji le še par hiš; ostala skupina članov je pa šla k št. 19 v Mineral. V Frontenacu je eksistiralo žensko društvo št. 164 SNPJ; združilo se je s št. 27. V Jacksonvillu je eksistiralo društvo 281 SNPJ.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.
1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.
Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno
TELEFONI: CANAL 7172—7173

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST
PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO
OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.
Tel. MOHAWK 4707
1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

nazivali so ga "Jack Balohovo" društvo. Za Jackom, ki je umrl pred nekaj leti, je šlo tudi "njegov" društvo in kmalu bo izginila tudi naselbina. Člani so se pridružili št. 235 v Cockerlitzu, toda zdaj je izginila tudi ta naselbina, društvo pa išče "jerperge" zdaj tukaj zdaj tam. Večina članov živi v okolici Franklina in kot se čuje nameravajo društvo razpustiti in prestopiti k bližnjim društvom. Eno izmed naših največjih in najnaprednejših društev je bila št 65 v Breezy Hillu. Članstvo se je zelo znižalo in v naselbini je ostalo le še pol ducaata hiš. Nekaj manjših društev drži skupaj le še stara tradicija — ali pa trma — in je le vprašanje časa ko bodo šli drugam iskat strehe.

Kaj pa naš Pogrebni zavod? Ustanovljen je bil pred 23 leti v velikem idealizmu in z majhnimi izkušnjami. Ze pri ustanovitvi se je pokazalo nesoglasje — največ osebne kaprice — da nekaj "veljavnih" rojakov sploh ni maralo pristopiti, dasi so prej agitirali za ustanovitev takega zavoda. Ti so potem ves čas zavod "gledali po strani" in mu, če že ne javno, pa tajno jemali ugled.

Zavod danes sicer stoji finančno bolje kot kdaj prej, toda slabo je ker ga nismo mogli razviti v večje podjetje. Eden izmed glavnih vzrokov za to pač je, ker nismo mogli zainteresirati zanj mladino, da bi jo bili pripravljeni nekaj v vodstvo. Toda naša mladina je nestalna. Ker tukaj ne najde primerne zaposlitve, se seli sem in tja. Prva leta je bilo večje prilike za razvoj tega podjetja, toda, kot omenjam, imeli smo veliko navdušenja in — malo izkušnje. Pozneje smo dobili dosti šole in izkušnje, toda tisto prvo navdušenje je se izžarelo in ugasilo; kot če zažgeš skump slame, zagori in ugasne.

"Poglej, Shular, koliko je še nas starih rojakov, koliko posla bo še za naš Pogrebni zavod!" mi je že rekel večkrat kak Slovenec. Pa ni tako. O pogrebih "starih" večinoma odločajo "ta mladi", ti pa poznajo, zaradi usiljive propagande, bolj tuja podjetja kot pa naš zavod. Upoštevalo želje "tastarih" le tedaj, če jim že prej trdno zabičijo, kam se imajo obrniti v slučaju njihove smrti. Ampak navadno nihče rad ne ureja svoj pogreb, razen morda v šali v veseli družbi, dokler je še zdrav; gotovo pa ne takrat ko je boian.

Dasi se ta naš Zadrudni pogrebni zavod ni izkazal dobičkonosnega za delničarje, smelo trdim da je marsikateremu direktno prihranil pri pogrebnih stroških in indirektno pa ker drugi pogrebni, ki imajo opraviti z našimi ljudmi, skušajo, zaradi konkurence držati cene kolikor mogoče nizke.

A. Shuler.

Odslavljanja iz uradov OPA

Urad za kontroliranje cen je imel v juniju 65.000 uslužbenecv. Do januarja jih bo še 25.000, ki bodo odslavljeni pozneje. 10.000 je bilo odslavljenih 12. novembra.

Kupujte Victory bonde!

Poslušajte
vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

PRISTOJAJTE K
SLOVENSKI NARODNI
PODPORNI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK
"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izvzemli Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Clecro \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:
2657 SOUTH LAWDALE AVENUE
CHICAGO 23, ILLINOIS

KAKO JE FRANC GABROVŠEK GOSPODARIL PRI ZADRUŽNI ZVEZI

(Konec.)
Neki gospod je plačal, a ime nima pomena
Pri hranilnici in posojilnici na Krki je izvršil zlorabe kaplan Janez Rztresen. O zadevi je pisal na ravnateljstvo Zadrudne zveze kaplana Gabrovška neki Alojz Zupan (ali Zupanc) sledeče pismo iz Smihela, poslano 21. marca 1931:

"Dragi France!
V nedeljo je prišla na dan nova rana Janezova (Janeza Rztresena). Neka žena mu je oktobra 1929 izročila 4000 din. za svojega sina orožnika, da jih vloži v hranilnico. Janez je denar vzel in ga ni vložil. Zandar vpilje po Krki, da ga je far ogoljufal in bo Janez kmalu pred novomeškim senatom. Ta prokleti osel, glavo skriva pa r... kaže! Kaj bi se to ne dalo na časten način urediti potom zadolžnice. Pa ti odgovora ne da in še užaljen je. Ne vem, kaj bo rekel Ločnik. Mu bo že figo pokazal! France, daj mu to poravnati, a takoj, ker sicer ga bo imel državni pravnik v pesti. Pošlji mu vlogo orožnika Novaka hranilnici na Krko. Ko bi ne bil jaz tak revež, kakor sem, bi mu plačal, ker sva bila res prijatelja. Ko bi hudič vsaj zdaj pamet imel. Pazi, da ga ne bo še tam lomil, saj imaš revizorje na razpolago. Prosim sporoči, kaj misliš. Bog te živi!"
Alojz Zupan."

Ravnatelj Zadrudne zveze Gabrovšek, ako bi bil pošten, bi moral slučaj sporočiti odbornikom HP na Krki in uvesti preiskavo. Izognil pa se je s tega popolnoma in zadržano pismo je pisal na naslov Alojzija Intiharja, šolskega upravitelja na Krki z dne 12. marca 1931 sledeče vsebine:

"G. Alojz Intihar, šolski upravitelj na Krki.
Danes je plačal pri naši blagajni neki gospod 4.266 din. S tem je plačana vsota, ki jo zahteva orožnik Novak za vlogo, ki jo je G. Rztresen bil dolžan vložiti v oktobru 1929 v posojilnico na Krki. Dotični gospod je plačal to vsoto iz razloga, ker mu je mnogo na tem, da se dobro ime duhovnikov ne obliči. O imenu ni treba poizvedovati, ker nima ta stvar nobenega pomena. Prosim Vas, da zadevo tako izpeljete, da duhovniško dobro ime ne trpi ali čim manj trpi."

Z odličnim spoštovanjem,
Gabrovšek, I. r."

Torej iz sredstev, ki jih je zbiral pri Zadrudni zvezi slovenski narod, se je enostavno jemal denar za pokrivanje goljufij kaplanov kot so bili Rztresen in drugi, zato, da ne bi trpelo duhovniško dobro ime (pravilno: zato, da ta ubogi narod, katerega taki ljudje še vedno izrabljajo v svoje svrhe, "ne bi spoznal, kdo in kako so ti njegovi vodniki.") Mojzesa zapoved "ne kradi" za te ljudi ne velja, kakor ne velja za nje ničesar, in naj si bo še tako sveto in pošteno, če jim ne gre v račun. Morda je ta "neki gospod" tudi podpisal zadolžnico pri ravnateljstvu Gabrovška in je tak košček papirja nadomestil 4.266 din., ki jih je Gabrovšek dvignil in poslal preko šolskega ravnatelja na Krki ondodni hranilnici. To je bila bolj tajna procedura, nego pošiljati revizorje na Krko, kjer je igral G. Rztresen vlogo noja, ki "glavo skriva, pa r... kaže."

Pismo Alojzija Zupana tudi razodene, kakšne intimne izraze uporabljajo ti nepoštenjakoviči do cden drugega.

Tudi državo so goljufali po nasvetu Gabrovška

Kadar niso bili na oblasti, so ti gospodje v lepem sporazumu med seboj goljufali tudi jugoslovansko državo. Evidenca za to potrditev je dovolj v pismu, ki ga je dne 26. januarja 1932 sedanjji oznanjevalec božje besede pri fari sv. Vida v Clevelandu in tedanjji kolovodja narodnih pivjakov okrog Zadrudne zveze v Ljubljani pisal župniku Francu Lakmajerju v Preddvor. Citiram dobesedno vsebino vsega pisma:

"Prečastiti g. Frank Lakmajer, župnik, Preddvor.

Poslali smo vam pred par dnevi popravljene računski zaključek tamkajšnje hp (hranilnice in posojilnice). Morali smo pač oficijelno tako sporočiti, kot je. Storitve potem po svoji uvidnosti. Mi smo mnenja, da ni

prav nič sramotnega, če izkaže izgubo eno leto. Razvedelo se itak ne bo, in če bi se, se bo tudi razvedelo, da je izvršen ta in ta odpis. Na obnem zboru se potem vstavi v zapisnik sklep, da se ta izguba pokrije iz rezervnega zaklada in stvar je urejena. (Sic!)

Res pa je na drugi strani tudi, da je prav majhna verjetnost, da bi oblasti opazile, da ste rezervni sklad zmanjšali brez vsakega sklepa obnega zboru. Navzvenkrat ni nikogar, ki bi pri vladni računski zaključke zadrug pregledoval, kaj šele študiral. Če bi pa slučajno kdo opazil to nepravilnost, da se je odpisalo od rezervnega zaklada, ne da bi se izkazalo izgubo in ne da bi se o tem sklepalo na obnem zboru, bi seveda oblast najbrž zahtevala vseh mogočih pojasnil. Toliko v informacijo, da morete po lastnem preudarku prav presoditi, kaj je za Vaše razmere pripravnejše. Z odličnim spoštovanjem,
Gabrovšek, I. r."

Naš Gabrovšek, ki se je posvetil duhovniškemu stanu, a je presedlal svojo spiritualno stvarstvo dolžnost najprej na politiko SLS, nato na sekularno ravnateljstvo službo pri denarnem zavodu, po begu iz domovine pa je izkoristil svoj prvotni duhovniški stan za propagandno delo nekdanjih izkoriščevalcev slovenskega naroda, zatem pa se je po umiku masne mesečne plače povrnil na svoje duhovniško delo, pod krinko katerega nadaljuje svojo prejšnjo nepošteno pot, taisti Gabrovšek je učil svoje sokolege, kako se naj denarne izgube in poverbe pokriva s prenašanjem vknjižitev v razne sklade, "ker ni nikogar, ki bi pri vladni računski zaključke pregledoval, kaj šele študiral"—danes pa pri sv. Vidu odpušča grehe svojih grešnih ovčic. Vzlic vsemu temu škandaloznemu ozadju pa mu dajejo moralno in materialno podporo vsi tisti, ki radi političnega "prepričanja" prigravajo svojim pajdašem, da je SANS tisto zlo, ki pomaga v stari domovini zatirati vero in cerkev. Ta članek bi moral biti eden tistih. Faktično pa je kaplan Gabrovšek se več kot pred petnajstimi leti sam jasno zapisal, kdo in kako iz oblastižljnih plasti njegove stranke se slovenskega kmeta in delavca izzemal najbolj tisti, katerim je narod najbolj zaupal — predstavnik vere in cerkve. SANS ima slučajno le to zaslugo, da hoče vse take lumparije predočiti tudi slovenskim priseljencem v Ameriki. Naj narod vse resnico!

Vsi podatki v tem članku so povzeti iz objavljenih poročil v "Novi zadrugi", vmesni komentar pa je dostavil SANSov tajnik. Mirko G. Kuhel, SANSov tajnik.

SPREMEMBA NASLOVA

Glavni urad SANSa se je nahajal na naslovu 3935 West 26th Street en mesec dni manj kot štiri leta. Ker pa misli gospodar poslopja porabiti prostor za svoje lastne potrebe, nam je dal odpoved in 14. decembra se selimo.

SANSov novi naslov od omenjenega dne je 3424 West 26th Street, Chicago 23, Illinois. Stevilka telefona ostane ista, namreč ROCKWELL 3978.

Vso javnost opozarjamo na omenjeno izpremembo naslova in prosimo naše korespondente, da v bodoče uporabljajo novi naslov. To velja predvsem tajnikom naših podružnic, listom in revijam ter posameznikom, ki imajo opravka z našim uradom.

Opozarjamo tudi, da se naj vse denarne nakaznice, ki spadajo v področje SANSa, glasijo izplačljive na Slovenian American National Council in ne na ime tajnika, blagajnika ali katerega drugega odbornika.

Glavni urad je odprt dnevno (izvzemši nedelje in praznikov) od 8:30 zjutraj do 5. popoldne. Mirko G. Kuhel, gl. tajnik SANSa

Krasnoslovje

— Kadar vas vidim, tovarišiča, si rečem: Ne vpelji nas v skušnjavo.

— In kadar vas vidim jaz, si rečem: Temveč reši nas hudega. "Pavliha."

Uspeh jubilejnega koncerta "Zarje"

Cleveland, O. — Na jubilejnem koncertu naše Zarje na Zahvalni dan v auditoriju SND dne 28. nov. se nas je zbrala ogromna družina. Udeležba je bila tako velika, da je napolnila veliko dvorano in balkon, da sliši koncertne točke in spevoigro "Čevljar in vrag". Zarja ni imela tako velike udeležbe od leta 1932 in 1934. To je bilo takrat, ko so nasprotniki naše Zarje tožili ta zbor na sodnji, kar pa je sedaj že večinoma pozabljeno.

Naj poudarim, da je bila udeležba nad vsa pričakovanja resnično ogromna. Pred datumom koncerta sem v Proletarec in drugih naprednih listih vabil k veliki udeležbi, kar so storili tudi drugi, rezultat pa je resnično razveseljiv. Zarja je podala obširen program, ki so ga njeni člani izborni podali, tako da so bili posetniki popolnoma zadovoljni. Njihova zadovoljnost in veselje se je izražalo po koncertu na prosti zabavi in veseljem rajanju.

Ze v vabilih sem omenil, da ima Zarja mnogo prijateljev ne samo v našem velikem Clevelandu, temveč tudi v drugih naselbinah. In prišli so iz Fairport Harborja, družina Stolfa iz Toleda, več naših prijateljev iz Detroita, Franeka Mihečeva iz Salema, drugi iz Barbortona in Akrona, vesela družba iz Loraina, iz daljnega mesta Forest City, Pa., pa je prišla bivša Zanjanka Milka Kres. Ti in drugi so iskreno čestitali zboru Zarji ob njeni 30-letnici ter obljubili, da bodo posetili tudi prihodnje Zarjine koncerte v bodočnosti.

Dragi prijatelji in prijateljice našega resnično delavskega zbora Zarje, le pridite tudi prihodnjič na Zarjine prireditve, mi pa vas bomo z veseljem sprejeli. Prihodnji Zarjin koncert bo spomladanski, o katerem bomo pravočasno poročali. Iskrena hvala vsem, ki ste prišli in Zarji pomagali moralno in gmotno!

Da bo tudi finančni uspeh prav dober, je razvidno iz poročila prodajalcev vstopnic pred koncertom in pri blagajni, kjer sta bila sodruga Joseph Jauh in Vinc Salmič, naši stari grči. Poročilo prodajalcev trošnih listkov tudi kaže dober rezultat. Te sta prodajala Ludvik Medvesek in "večni popotnik", Ludvik mi je povedal, da sva jih skupaj prodala za več ko \$960, kar niso nobene mačkine solze, kajti promet je vsekakor bil izvrsten. Priznanje za to delo gre zlasti Ludviku, ki je pričel s svojim delom že pred začetkom — ob 4. uri popoldne, nehal pa je opolnoči, poleg tega pa skrbel za vse račune, kajti on je bil tisti večer moj delodajalec. Delala sva pa harmonično in dobro izvršila najino naloge. Ni dovolj, da imamo pridne, točne in požrtvovalne pevce in pevke, treba je tudi pridnih in požrtvovalnih delavcev. In poleg omenjenih ima Zarja lepo število delavcev in simpatičarjev, ki ji stojijo ob strani ob vsaki priliki.

Razume se, da so za uspeh vsakega zbora potrebni zvesti in pridni pevci in pevke, prav tako pa tudi delavci in delavke. V prvi vrsti želim omeniti sodružico Rozi Jurmanovo, ki skrbi za kuhinjo in je med prvimi na sleherni prireditvi Zarje — in to, ako se ne motim, že celih 30 let! Skrbna in delavna je tudi Mrs. Mulej, dalje s. Viktorija Poljsak, ki s svojim možem Leotom in svojim sinom Edwimom tako zašesljivo skrbi za to in ono, sin pa spremlja zbor na klavir na vseh nastopih, kakor tudi duet in kvartet. Lahko se reče, da je ta družina steber Zarje in soc. kluba 27 JSZ.

Ker sem omenil kuhinjski štab in druge, naj omenim še pridne točaje, ki jih ima Zarja precej in ki so pridni, točni in zanesljivi. Poleg tega pa cela vrsta mladih in brhkih deklet in mladih žena, ki so ob vsaki priliki pridno na delu, nosijo in strežejo gostom, da je kar veselje.

Priznanje gre seveda tudi našemu skrbnemu in večjemu pečovodji Čehu Josipu Krabcu, za njegovo spretno vodstvo zbora že toliko let!

Uspeh je bil izredno zadovoljiv v vseh oziirih. Tudi Proletarec bo gotovo kaj dobil od tega uspelega koncerta, kakor tudi drugi v dobre namene. Najlepše priznanje Zarji ob njeni 30-letnici, vsem posetnikom in delavcem pa najiskrenejša zahvala od

30-letnega prijatelja Zarje! Sodrugi pozdrav!
Anton Jankovich.

Tudi Norveška se hoče industrializirati

Dosedaj je bila izmed škandinavskih dežel Svedska edina, ki se res lahko šteje med industrijalne države.

To ambicijo ima po vojni tudi Norveška. Dasi so Norvežani visoko razvito kulturno ljudstvo, je njihova glavna obrt ribarstvo, lesni produkti in v glavnem pa so Norvežani sloveli v pomorski plojbi.

V vojni so večino svojih ladij izgubili in vzelo bo dolgo, predno jih nadomestijo z novimi. Ob enem imajo načrte ustvariti si tudi več domače industrije, kakoršna bi bila prilagodna njihovim deželam. To bo pomenilo več prilike za preživljanje za domače prebivalstvo, da odvisnim ne bo treba hrepeneti po izsežih v kako-obljubljeno deželo, kakršnih, od kar je naseljevanje v Zed. države zaprt, ni več.

Norveška vlada planira zgraditev industrije za produkciranje plastičnih tvarin, tovarnih avto, orodja za sekanje lesa in produkciranja lesnih izdelkov itd. V teh načrtih sodelujejo z vlado norveški industrialci, ki so v zvezi s sličnimi skupinami na Svedskem, Danskem in Finskem.

S to vzajemnostjo te dežele upajo svoj življenski standard še bolj dvigniti in se osamosvojiti iz odvisnosti industrije v tujih deželah.

Vseslovanska priredba na novoletni večer

San Francisco, Calif. — Vseslovanski svet za severno Kalifornijo priredi dne 31. decembra slavnost, na katero so vabljivi Slovenci in vsi drugi Slovani.

Program bo prvovrsten in postrežba izborna. Godba bo steia okrog 30 oseb. Torej bo vredno, da pridete na starega leta večer v našo skupno družbo, da se bomo skupno zabavali v vseslovanski družbi.

ZOJSA spremeni svojo revijo v novo ime

Decemberska številka glasila združenega odbora južnoslovanskih Amerikancev, ki ga urejuje poleg drugih Louis Adamič, oznanja, da začne z novim letom izhajati pod imenom "South-Slavic American Review". Naročnina je \$2 na leto.

Vsebinska decemberske številke je zelo zanimiva—posebno o obravnavi proti nadškofu Stepincu v Zagrebu. Vrh tega je revija bogata na drugih informativnih člankih o Jugoslaviji, Grčiji in o položaju v raznih drugih deželah.

Novi naslov — South Slavic American Review, 465 Lexington Ave., New York 17, N. Y.

Ali je Sovj. unija za razorožitev ali le manevra?

(Nadaljevanje s 1. strani.)
ki jih imajo v prej sovražnih deželah in na domačih tleh, a razorožitev naj bo povezana z mednarodnim sistemom kontrole. Bili smo prepričani, da Sovjetska unija teh pogojev ne bo mogla sprejeti.

Motili smo se, kajti Molotov je nenadoma pristal na inventar ruskih armad nastanjenih na domačih tleh in je celo sam predložil sistem kontrole, tako za atomsko energijo kot za razorožitev.

Ko so se bile stvari razvile do te točke, je nastala misel, ki se boji "pasti." Čuti je bilo dvoje argumentov — prvi, da je kontrola brez vsake vrednosti, ker bi se imela vršiti pod uslovi veto pravice velikih sil, in drugi, da bi ruska demobilizacija ne pomenila mnogo, ker je lahko demobilizirane vojake poklicati nazaj pod orožje, dočim bi bilo mnogo težje obnoviti specializirano in mehanizirano ameriško armado.

Nekateri so celo naglašali, da je kontrola le Rusiji ugodna, češ, da nima ničesar pokazati ali razkriti, dočim ne bi mogle zahodne velesile nikdar dovoliti, da se razkrije njihove globoke vojaške tajnosti. V sled tega naj bi se ne govorilo o razoroževanju vse dotle, dokler ne bi prišlo do "svetovne ure"

30-letnega prijatelja Zarje! Sodrugi pozdrav!
Anton Jankovich.

ditve", katero bi izsilila naša tehnološka premoč in naš monopol atomske bombe.

O vseh teh argumentih se da razpravljati. Nesreča je le, da so popolnoma nasprotni našemu prejšnjemu stališču. Zadeva veto pravice je igrala svojo vlogo v debati tičoči se atomske bombe, toda senator Austin se tega vprašanja niti dotaknil ni, ko je Molotov stavil svoj predlog razorožitve. Poleg tega pa veto pravica v varnostnem svetu tudi ne more igrati nobene važne vloge z ozirom na kontrolni sistem, ker veto ne more preklicati nečesa, o čemer je bil sporazum že sklenjen, temveč se more baviti le iz novimi resolucijami.

Sovjetska unija bi mogla nastopiti z vetom le v slučaju, da bi mednarodna kontrolna komisija našla, da je Sovjetska unija ali kdo drugi prekršil določbe atomske ali razorožitvene pogodbe. V tem slučaju bi mogla vetirati sankcije. Toda kaj bi ji to pomagalo? Ostale sile bi zaključile, da je dogovor prekršen in bi se začele nanovo oporeževati. Ako bi pa smatrala, da je kršitev tako nevarna, da zahteva nastop z orožjem, jih tudi noben veto ne bi mogel zadržati.

VSESLOVANSKA SLAVNOST

Detroit, Mich. — Michigan Slav Congress bo proslavil peto obletnico v soboto 21. decembra ob 7:30 zvečer. Ta priredba bo v Institute of Arts Auditorium, 5200 Woodward Ave., vhod iz John R. ceste.

Na proslavi bo zelo bogat program. Predvajali ga bodo tamburaši "Pittsburgh Duquesne University. Na sporedu bodo plesi, petje in muzikalne točke. Predvajale jih bodo slovanske skupine. Na programu bodo tudi zelo znani ruski in ukrajinski pevski zbori in ob enem bomo imeli priliko voliti na več resolucijah, tikajoče se današnjih razmer.

Slovenci ste vljudno vabljivi na ta koncert, ob enem boste pomagali kriti stroške za dele-

Dutje Free Gifts

600 CIGARTTES
Luckies, Old Gold, Raleigh to Europa (Russian zone excluded) \$3.50

2 lb. Tobacco for Cigarettes \$3.00
This includes Transportation and insurance

FOOD PACKAGES
are sent from Danemark for \$7.50 and up

CLOTHING
Insured 25c per Pound

SHIPPING SERVICE for CZECHOSLOVAKIA, Inc.
2619 S. Lavndale Ave., Chicago, Ill. — Tel. Rockwell 2009
Branch office: 303 Fourth Ave. New York 10, N. Y.

FOR SALE

Delicatessen on N. Oak Park Ave. Long estab. business with 2 story brick store and 2 apartments. Real Estate & Busines \$19,500 on terms. Bargain. 1-A locations. — Chas. T. Houha, 818 Harison, Oak Park, Ill. Phone Euclid 21.

MUSICAL BOWLING BALL. Has Merry Go Round Musical Bar plus Decanter and 6 glasses. Specially priced to-day \$19.50. — Mail Orders Accepted. Nelson & Co., 2320 Milwaukee Ave., Chicago, Ill. Phone: Armitage 7111.

LIQUORS for CHRISTMAS.
Whiskies, Wines, Brandies. A good place to buy your liquors for the Holidays.
Archer Wine & Liquor Co.
4200 So. Archer Ave. Laf. 5900

WHISKEY
86 proof, 4 year old, blended by the case \$29.00
Lawson and Nemeroff Liquor Dealers
8001 S. Ashland — 6108 S. Halsted Chicago

CALL AVE. 1661
BILL SMASON
VETERANS—sell me your car—You'll get more now. Top prices paid. Extra for Radio and Heater will come out. — Open evenings
3101 No. Cicero Ave.

FALSE TEETH tightened permanently. Not a powder, not a pad but a plastic that lasts indefinitely. — Clean. Comfortable. \$2.50.
Midwest Plastic Plate Refiner Co. 1245 So. Halsted St. Monroe 7292 Chicago, Ill.

Honeymoon in the Ozarks — 8 days \$49.50. Six days (2 for travelling) includes meals, rooms and entertainment at Crescent or Basin Park Hotels at Eureka Springs, Ark. — Phone or write Ozark Travel Ass'n. 129 No. Pulaski, Chicago, Ill. Ked. 1120

gacijo, katero je bila poslana na vseslovanski kongres v Beograd.

Vstopnice so po \$1.80 in \$2.40. Na svidenje 21. decembra v Art Institutu!
Martin Cetinski.

HELP WANTED

"Excellent Job Opportunity" Needed Immediately
BRICKLAYERS
Top Wages — Good Working Cond. STEADY WORK
Apply Now!!!

O. W. BURKE CO.
400 E. 7 MILE ROAD
DETROIT, MICHIGAN
or Phone TO 8-1891

2 GIRLS

Experience preferred but not necessary — Intelligent and alert Girls to work in commercial photographic studio. Must be adept at using their hands. Our work is photo retouching. Paste-up work and proof filing. Interesting and diversified work. — Good salary. Ideal working conditions with chance for advancement
Chesterfield Studios, Inc.
550 SO. CLARK STREET

Lumber Tally Men

AT HARD WOOD
EXPERIENCED
GOOD PAY
STEADY EMPLOYMENT

STORKLINE FURNITURE CORPORATION
4400 West 26th Street

!! YOUNG MEN !!

Look to Calumet Refining Co. for That Lifetime Job!
Steady work. Good pay. Exceptional opportunity for advancement. Excellent working conditions. Many company benefits. Must be able to drive car.

CALUMET REFINING CO.
4323 S. WESTERN BLVD.

MEN

STEADY WORK
General Factory for
Handling, Trucking and Weighing Materials
5 day week. Plenty of overtime.
APPLY AT ONCE

3641 SAUTH WASHTENAW
Phone LAFayette 6333

HOUSEMEN—MAID—Experienced for private club. Good salary and bonus. Pleasant working conditions. Apply Housekeeper
THE CHICAGO CLUB
Cor. Michigan and Van Buren

ROUGH GRANITE CUTTER
Steady work. — Good salary.
MERKLE MONUMENT CO.
4 Woodlawn Avenue
Dayton, Ohio

BAKERY SALES GIRLS
Wanted at Once
Full time hours: 9-6 or 10-7. Good starting wage. Good working conditions. Permanent jobs. Apply NOW!
SCHRENKS BAKERY SHOPPE
5132 W. Chicago Ave. Aus. 0555

TYPIST AND GENERAL CLERICAL WORK
Experience not necessary, but helpful. Five-day week. Pleasant surroundings. Good hours. Permanent year around work. CALL
HAY. 8395 — Mr. GEDDES

EXPERIENCED FITTERS
Closers and Thumblers on men's & women's dress gloves. Pay highest rates. Fitters 50c. Closers 50c and Thumblers 40c.
MARQUETTE GLOVE CORP.
KEY 3620 3641 Montrose Ave.

UPHOLSTERERS
(Experienced)
\$1.70 an hour.
(Bring your own tools)
FRANK IBACH & SON
633 W. Madison St., Oak Park z Euclid 556

OPERATORS FOR LADIES DRESSES
Good Pay
APPLY
CASUAL CRAFT, INC.
325 West Jackson

LUCKY MAN
A recruit passed a captain without saluting. The captain stopped him.
"Take a look at me," he said.
"Do you attach any special significance to this uniform?"
The new soldier looked him over, then grinned.
"Why, you lucky dog!" he exclaimed, "you've got one that fits!"

WANTED TRUCK BODY BUILDER and BLACKSMITH
Good work. conditions. Good pay
Easy work. Apply immediately

KOBY MOTOR COMPANY
1109 South Pulaski Road

Help Wanted

SECRETARY
EXPERIENCED
Cheerful disposition
Pleasant working conditions
Good Pay

APPLIANCE DISTRIBUTORS, Inc.
444 NORTH LAKE SHORE DRIVE
Phon WHITEHALL 2122

20 GIRLS & WOMEN

AGES 18 TO 40 YEARS
LIGHT FACTORY WORK
72c an hour to start — 77c an hour after 30 days
Automatic Increases
Hours 8 A. M. to 4:30 P. M.

JENSEN MANUFACTURING CO.
6601 SOUTH LARAMIE
(5200 West)

MEN

Insure Your Future Right Now!
We Have Vacancies for

Watchmaker
Capable Man Can Make As Much As \$150.00 Per Week
STEADY
Excellent Working Conditions

COUSINS, INC.
5133 HOHMAN AVENUE
HAMMOND, IND.

FIRST CLASS COOK'S

Day and night. Excell. working conditions. Steady. — Also
ONE BAKER
with knowledge of making Rolls and Pies. Day work. Steady.

Glass House Restaurant
Corner Lincoln and Touhy Ave.
Towers 3365 Mr. BIDWELL

Women — Girls — Stenographers General Office — Excellent opportunity to get set on a steady job with an established concern. Bright beginners considered. — Pleasant working conditions. — Gallagher-O'Brien Electric Co., 712 N. State. Or phone Now: DEL. 0460.

COMPTOMETER — Wonderful opportunity. — Good starting salary. Rapid advancement for right girl in small office. 5 day week. Vacation with pay. Harris Hub Bed & Spring Co., 1315 So. 55th Court. (Near Central and Roosevelt Rd.)

XMAS BARGAINS
Ice Skates, Toys, Dresses, Desks, Washing Machines, Radios, Toasters Clocks, Electric Irons and many other articles
2319 N. GENEVA TER.
Chicago, Ill. Phone BIT. 8907

CHIROPODY
We have room for more students in classes starting Dec. 16, 1946. Call or write Registrar
Northwestern Institute of Foot Surgery and Chiropody
185 N. Wabash Ave., Cen. 9575

EXPERIENCED WORKERS
Good Pay
Good Working Conditions
DEARBORN RUBBER CO.
2713 S. Dearborn Street

MECHANICS
Experienced repair men to work on Tractors
TRACTOR & EQUIPMENT CO.
3515 West 51st Street

TYPISTS
Permanent — 35 Hours
Good Transportation
820 EXCHANGE BUILDING
Stock Yards
YARDS 5580 — Ext. 259

OPERATORS WANTED
To work on Brief Cases and Bill Folds. Also
EXPERIENCED FOREMAN
for Brief Cases

LEXINGTON LEATHER GOODS
600 S. Blue Island CHE. 2239

SKORO ČETRTINA DELAVSKE STRANKE V ANGLIJI PROTI BEVINOVI POLITIKI

Napisal HAROLD LASKI

O vprašanju, ali so protesti proti zunanji politiki ministra Bevina pametni in upravičeni, je mnogo razpravljano in malo čimotno. Kar pa je najbolj važno, je to, kaj se skriva za temi protesti in kaj pomenijo. Skoro četrtina angleške delavske stranke je nastopila proti tej politiki in zahteva spremembo.

Razlog, katerega navaja ta del delavske stranke, je, da mora nasledovati socialistična vlada socialistično politiko ne le v notranjosti dežele temveč tudi na zunanji, ter da je radi tega logično, da zunanja politika pod Attleejem ne more biti ista kot pod Winston Churchillom.

Mnenje teh članov stranke je, da sta notranja in zunanja politika dežele tako povezani in zapleteni med seboj, da jih nobena vlada ne more ločiti, ter da bo posledica nedoslednosti v tem pogledu le splošna zmesnjava. Radevolje priznavajo, da je bil prvobitni Churchillov cilj v vojni zmaga, obenem pa so prepričani, da je bil njegov drugi cilj, da ojači vse protiruske sile, ter da zgradi smernice bodoče britanske politike na najtesnejšem sodelovanju z Zedinjenimi državami Amerike.

Trditve, da je britanska politika posvečena ciljem in namenom zedinjenih narodov, je po njihovem mnenju prazna. Stvar tudi ne bi mogla biti urejena na podlagi popolnega preokreta in nikakor ne bi postala boljša, ako bi se Velika Britanija začela naslanjati na Sovjetsko unijo mesto na Ameriko. Kar hočejo je to, da bi Britanija dosledno in smotreno nasledovala svojo lastno, angleško politiko čisto po socialističnih smernicah. Prav posebno so jih v tem naziranju utrdile ameriške volitve.

Nesmiselno je govoriti o razdorju v delavski stranki, ali o disipilnarnih odredbah proti "u-pornikom". Gre namreč za načelo, o katerem smo odločili o priliki splošnih volitev. To načelo je bilo tudi na pošten način upoštevano v razmerju z Indijo in Egiptom. Kjer je šla ta politika s svojega tira, so bili za to merodajni globoki vzroki.

Prvi je mešanica strahu in nejevolje napram Rusiji. Spomini Bevina na komunistične poskuse razbijanja njegove poslovne unije so trdovratni in skrajno trpki. Drugi je nesposobnost uradov, s katerimi mora delati zunanji minister. Eden najbolj neverjetnih primerov te težave je britanska ambasada v Varšavi, katere člani žive še vedno nekje Metternichovi dobi.

Strah in sovražnost do Sovjetske unije sta rodila politično orientacijo, ki je bila največja Churchillova želja in cilj. Po mojem naziranju se je postavila Velika Britanija tako odločno na stran Amerike le zato, ker je napačno razumela ruske cilje in stremjenja. Prepričan sem, da je prvobitni cilj Rusije varnost, ker je le na ta način mogoče prihraniti ruskemu ljudstvu nadaljnjih 15 ali 20 let trpljenja in pomanjkanja.

Nobena dežela ne bi mogla doprinesiti k temu toliko kot Velika Britanija, namreč, da bi se Rusija počutila varno. Treba bi bilo le, da se nehata oba naroda drug drugega obsojati, ter da se posvetita reševanju najvažnejših problemov, ki ju ločijo, kot na primer vprašanje Dardanel. Medsebojno razumevanje bi mogoče dovesti do zadovoljivega sporazuma v dveh tednih.

Treba bi bilo seveda, da tudi Sovjetska unija neha s svojo propagando proti Angliji ter da spremeni svoje ambasade v tujih deželah v bolj prijateljske centre občevanja, v katerih je lahko dobiti zaželjene informacije. Ako bi kazali sovjetski diplomati le drobce one prožnosti, o kateri razpravlja Stalin, bi debate ne bile slične vedno le razgovorom v melodrami in prijateljski kritiki ne bi bili slikani kot neizprosni sovražniki. Rusi imajo v Veliki Britaniji mnogo iskrenih prijateljev, ki streme za iskrenim sporazumom.

Največji problem anglo-ameriških odnosov leži v globokem prepričanju socialistov, da so smernice ameriške zunanje politike neskladne s socialističnimi idejami. Dejanska neodvisnost generalov in admiralov napram civilni kontroli ameriške

denco proti visokim ameriškim politikom obeh strank, ki so imeli pred vojno zveze s Hitlerjem. "Te dokumente so po vojni ameriški raziskovalci našli v arhivih Hitlerjevega ministrstva za zunanje zadeve, toda state department z njimi ni hotel v javnost — pač znamenje, kako konservativen je postal. Rogge sedaj javnost svari, da je vpletje proti komunistom v naši deželi zavajanje, pesek v oči, zato da ne bi opazili fašistov, ki dobro organizirani rujejo širom dežele. Ampak ker je govoril po pravici, je bil vržen iz vlade.

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ne samo politično temveč tudi ekonomsko. Sklenili sta carinsko unijo, kar pomeni, da blago, izmenjavano med njima, ne bo podvrženo carini. Dalje Jugoslavija v pogodbi obljublja Albaniji vso možno pomoč, da si bo gospodarsko čimprej opomogla. Nekega dne bo slična pogodba sklenjena tudi z Bolgarijo in morda tudi z Rumunijo. Z Bolgarijo bi bilo tako sodelovanje brzokone že v teku, toda ker je bila v vojni na strani osi, se jo v zavezniškem svetu smatra za sovražniško deželo saj toliko časa, da bo z njo skienjena mirovna pogodba.

V Angliji ženijo princezo Elizabeto. Stara je že dvajset let. Govorica pripoveduje, da se bo poročila z grškim princem Filipom. Elizabeta je prestolonaslednica, ker angleška kraljica dvojica nima nobenega sina. Tako imajo angleški ministri poleg drugih problemov vedno kako skrb tudi s člani dvora.

Chicago Tribune priobčuje članke in kartune v obrambo Francovega režima in njegove Španije, češ, da je ljudstvo z njim in da ni Španija miru prav nič nevarna. Toliko bolj pa lomasti po Rusiji in če bi bilo po njenem, bi morali združeni narodi nastopiti proti Stalinu ne pa zoper Franca.

V Kairu v Egiptu je policija aretirala pet "rdečkarjev", med njimi židovskega milijonarja Henryja Curieha in jih obtožila "komunističnih aktivnosti". Ta milijonar je bela vrana. Običaj je, da so bogataši najraje aktivni le proti komunistom in sploh proti vsem, ki so za odpravo izkoriščanja ter za podružabljenje bogastev.

Grant W. Oaks, ki je predsednik unije v industriji poljedelskih strojev, je na shodu tolmačil, da so milijoni oddali svoje glasove minulega novembra republikanski stranki radi malobrižnega, površnega predsednika Trumana in pa ker se demokratska stranka ni hotela preurediti v progresivno politično silo. Ako je temu tako, kaj so volilci s to spremembo pridobili?

O. John Rogge je bil v justičnem departmentu pomožni generalni pravnik, dokler ni prišel v javnost z obdolžitvijo, da je njegov predstojnik skril evi-

SEDAJ

LAHKO DOBITE UDOBNO OLJAŠAVO BOLECIN VSLED

RHEUMATISM & ARTHRITIS

Počutili se boste zopet kot prej! Ne pustite, da vas bolečine revmatizma ali protina premagajo! Lahko dobite hitro oljašavo s TRINERJEVO STOP-GO METODO, najnovejši povojni izdelek JOSEPH TRINERJEVE KORPORACIJE, izdelovalec Trinerjevega Grenkega Vina, ki so prejeli najvišjo nagrado za ameriško vodilno železno in lahko zdvajalno sredstvo. TRINERJEVA STOP-GO METODA se lahko jemlje: sestoji iz tega, da vzamete vsak dan eno GO tableto in dve STOP tableti po vsakem obedu. To nudi hitro oljašavo bolečin vsled revmatizma ali protina. Vsaka GO tableta le namenjena kot dietno nadomestilo in daje sledeče proporcije odraslim kot najnižje potrebe: Vitamin D, 5-krat; Vitamin B1, več ko 1 1/2-krat; in Vitamin C, 2 1/2-krat. Pazite na STOP-GO znamenje na zeleni in rmeni škatlici! TRINERJEVA STOP-GO METODA se prodaja z garancijo povrnitve denarja. Ako vaš lekarnar nima tega povojnega izdelka v svoji zalogi, izpolnite spodnjo formo in jo pošljite na: TRINER'S STOP-GO METHOD, Dept. 41, Box 1093, Chicago 90, Ill.

Centenji: Pošljite mi škatlico TRINERJEVE STOP-GO METODE, zakar prigram \$2.00.
Ime: _____
Naslov: _____
Pošta: _____ Država: _____
Route: _____ Box: _____ Money Encl: _____

Indija za bližanje s Sovjetsko unijo

Ko je delavska vlada Anglije napravila smel korak, da je Indiji rekla — sedaj imate neodvisnost! Svojo besedo držimo. Lahko, če tako želite — in mi bi radi tako — postane Indija dominjon v obestvu Velike Britanije. Ako ne, se lahko ločite od nas popolnoma.

Seveda, to se lažje reče kakor zgodi. Kajti Indija je tako močno ukoreninjena v ekonomskem sistemu britskega imperija, da ne bi mogla kar tako iti ven iz njega ter se proglasiti za neodvisno.

Vseeno, prilika ji je dana, da se izmota najprvo saj iz političnih klešč angleškega imperializma.

Ena prvih brig nove indijske vlade, ki pa je sicer še daleč od označbe "suverena vlada", je bila, da si Indija napravi ožje stike s Sovjetsko unijo. Pogajanja v ta namen so se že vršila med sovjetskimi vnanjim ministrom Molotovom in predstavnikom Indije, ki sta imela sestanke ob priliki konference združenih narodov v New Yorku.

Na čelu indijske delegacije, ki se je pogajala za sklenitev diplomatskih odnosov med USSR in Indijo, je Krišna P. S. Menon. Podpredsednik indijske vlade ter glavni vodja indijske kongresne stranke pa je Jawaharlal Nehru.

Poročevalcem ameriških ter angleških časopisov, se je zadelo potrebno Nehruja vprašati, kaj misli o Rusiji in komunizmu. Za angleške interese je to važno, kajti Angleži ne bi radi zapustili nobene trgovske priložnosti za nadaljne stike s to tako zelo obljudeno deželo, z "Indijo-Koromandijo". In njihova lastnina v Indiji sega v stotine milijonov dolarjev. Nehru jim je odgovoril, da je za čim širšo ljudstvo Indijo, s socializacijo za ljudstvo in pa "da veruje v marsikaj, kar uči komunizem".

Angleški delavski vladi to ne bi smelo biti neljubo, ker je v volilni kampanji sama izjavljala, da je za socializem in ga je Angliji tudi obljubila. Socializacija po malem že izvaja in Indiji pa je dala v politiki prosto pot. V ekonomiji pa to ne gre kar tako. To se vidi v pogajanjih med Anglijo in Egiptom.

Anglija ne misli Indiji podariti kaj drugega kot politično svobodo. Z bogastvi Angležev v Indiji pa bodo morali Indijci sami opraviti — seveda po željah Anglije zlepa, in s primernimi odškodninami, ako jih nova indijska vlada prevzame, ali pa zgrda. A bo vzelo še dolgo, predno se Indija samo sebe uredi tako kakor njen kongres želi, oziroma tako, da bo za njeno ljudstvo koristno.

Advokati v senatu

Zvezni senat ima 96 članov. 64 izmed njih je advokatskega poklica.

Louis Adamič je avtor mnogih knjig. Naročite si jih iz Proletarčeve knjigarne.

Vsa zgodovina je laž. — Sir Robert Walpole.

Christmas Seals

... Your Protection Against Tuberculosis

TRIJE MOZJE S TREH KONTINENTOV

Satira iz "Pavlihe" v Ljubljani

Prišli so, vidite, trije možje s treh različnih kontinentov. S kontinenta Avstralije, s kontinenta Afrike, s kontinenta Amerike. Prišli so in so se znašli na četrtem kontinentu. Na kontinentu Evrope. Pa niso prišli kar tako, temveč jih je nujen posel zgnal k vam: Pomagati je potreba pri rojstvu svetovnega mira. In vzeli so možje s treh kontinentov vsak svojo babiško torbo in šli pomagat k porodu. Kajti zavedali so se svoje velevažne vloge pri tem naravnem procesu. Brez njih, bogme, ne bi prišlo do poroda, temveč bi nastopil kvečjemu kak piškav splav.

In ko so se srečali trije možje s treh kontinentov na četrtem kontinentu in so se vljudno pozdravili med seboj:

— How do you do?
— How do you do?
— How do you do?

Kajti, dasi so bili s treh različnih kontinentov, so vendarle govorili isti jezik.

In potlej so precej pričeli z zdravniškim posvetom, kako in kaj bodo doprineeli k uspešnemu porodu. In so bili trije velmože v teh rečeh resnično doma, kot se reče. Vsa stvar, vse njihove naloge in vsi zapleti so jim bili na dlani in se je njihov pogovor razvijal takole:

— Komu pripada Trst, gentlemen?

— Italiji vendar, my dear. Saj leži v srcu Italije, tik ob Pragi.

— No, mister, ne ob Pragi. Praga je glavno mesto Poljske in leži ob Dnjepru. Yes, yes, my old boy. A Trst leži pri Neaplu, da skoro v predmestju. A Neapel, my brother of Africa, je glavno mesto Italije. Tako pripada Trst brez dvoma Italiji. To je pravično, yes correct.

— Toda, my man, ni nikakor ne smemo prezreti dejstva, da so Angleži, yes, my English brothers, izkopali ob Trstu Suezski prekop, Suez Canal, ki veže nom. Torej gre Trst Angležem.

to bi bilo correct.
— Ali kvečjemu, če bi bil Kaspijsko morje s Tihim oceano Trst internacionalen.
— Internacionalen?
— Yes, tako kot Indija. S popolno svobodo, Indian liberty.
— A vse drugo, kar je tam okrog, naj gre Italiji.
— Da, v zameno za Trst. Business.
— A Tito, pravijo, se upira temu predlogu.
— Good heavens, bog nebeski, kaj se to tiče Tita, predsednika češke republike.
— Yes, yes, Cehi naj živijo, kjer jim je domovina — ob Dardanelah. No, my brothers?

— Yes!
— Yes!
— Yes!

In ko so tako do dobra razjasnili vso stvar, so se pozdravili za slovo:

— Goodbye!
— Goodbye!
— Goodbye!

In dasi so bili s treh različnih kontinentov, so govorili isti jezik.

Berlinski župan ima težko nalogo

Pri mestnih volitvah, ki so se vršile v Berlinu dne 20. oktobra, je bil izvoljen za župana Otto Ostrowski, kandidat stranke socialnih demokratov. On je sedaj najvišji nemški uradnik na ozemlju, ki ga kontrolirajo vse štiri okupacijske sile.

Poznavalci položaja v Nemčiji trdijo, karkoli se zgodi v raznih okupacijskih conah, da se bo bodočnost Nemčije odločila v Berlinu.

Ostrowski je zmagal s precejšnjo večino. Njegova naloga je, da sedaj strne tri ostale glavne nasprotne si stranke za sodelovanje, kar pa ne bo lahka stvar. Ta naloga zahteva previdnost, poštenost in taktičnost. Kartunisti ga slikajo kot kuharja, ki hodi po napeti žici in skuša me-

tati štruce kruha med vse enako. Novi berlinski župan Ostrowski je star 63 let in govori gladko francoščino in dobro obvlada tudi angleščino, ki se je naučil še pred prvo svetovno vojno na Angleskem. "Kar Berlin potrebuje," je rekel Ostrowski, "je skupnost in pravica." Ljudstvo se ne bo veliko zmenilo za žrivo, ako bo vedelo, da se stvari, ki so na razpolago, delijo pošteno.

Ostrowski je začel svojo politično karijero v socialni revoluciji leta 1918 v Berlinu. Do

leta 1933, ko je Hitler dobil oblast, je bil Ostrowski župan enega izmed 20 berlinskih distriktov. Hitler ga je dal zapreti, nar kar je pobegnil v tujino. Ko so ruske armade udri v Nemčijo, je Ostrowski pomagal sovjetskim silam pri čiščenju nacijev na dotičnem ozemlju.

Novega župana so najbolj podpirale britske oblasti, dočim so bile ameriške oblasti hladne napram njemu, sovjetske pa so mu odprto nasprotovale zato, ker je bil proti stranki socialistične enotnosti.

SOCIALISTIČNI VODJA PIETRO NENNI ZA SODELOVANJE S KOMUNISTI V ITALIJI

Opazovalci, ki iz bližine motrijo politični razvoj v Italiji, poročajo, da je "levičarski blok" v Italiji pridobil na svoji moči zato, ker so se italijanski socialisti odločili za skupno akcijo s komunisti. To so pokazale zadnje volitve v glavnih mestih.

Isti opazovalci pa trdijo, da bo ta kombinacija socialistov in komunistov povzročila uničenje soc. stranke kot take, češ, da jo bo komunistična stranka enostavno absorbirala. Možnost, da pride do tega, je v tem, ker je baje Pietro Nenni, predsednik soc. stranke in prvi socialistični zunanji minister v zgodovini Italije, dokaj naklonjen združenju s komunisti.

Nasprotniki takega zblizanja in skupnega nastopa obeh levičarskih strank se zelo jezijo in mečejo senco na Nennija, češ, da je njegova politična kariera precej pisana. Svoječasno da je bil urednik soc. dnevnika Avanti, nato "nekaž let" član fašistične stranke v Bologni, nakar da se je vrnil v soc. stranko, potem pa so ga fašisti aretirali in leta 1926 izgnali v tujino.

O Nenniju se ve, da je bil nasprotnik fašizma in da je bil član eksekutive II. Internacionalne. Poročila pravijo, da je bil politični komisar Garibaldijske brigade za časa španske civilne vojne, pozneje ga sta višjska

vlada in gestapo vrgla v ječo. To izpripuje, da ni bil "fašist", sicer ne bi prišel v nacijski zapor.

Ko se je po vojni Nenni vrnil v Italijo, je postal načelnik protifašistične "čistke", ki ni očistila nikogar. Resnica pa je, da se je v soc. stranki vedno boril za zblizanje s komunisti, kar je končno prineslo levičarskemu bloku volilno zmago, namreč zmago proti domači in zavezniški reakciji ter proti vatikanski hierarhiji.

Zmaga levičarjev v Italiji pri zadnjih lokalnih volitvah se smatra za zmago Nennijeve politike in njegovih smernic v soc. stranki. Poleg njega so vsi člani eksekutive soc. stranke podpirali skupno akcijo s komunisti.

Ruske univerze bodo podaljšale učno dobo

V. Kaftanov, minister višješolske vzgoje v Rusiji, je naznanil, da bodo ruske univerze z novim semestrom začele poduk na podlagi petletnega šolanja. Dosedaj je bil v veljavi štiriletni termin. V Rusiji je 31 univerz z več ko 60.000 dijaki. Moskovska univerza ima 8.000 dijakov, kar je največje število izmed vseh ostalih sovjetskih vseučilišč.

"I'M A MANUFACTURER* IN NORTHERN ILLINOIS"

"Naša družba" izdeluje trgovske pekarske stroje v severnem Illinoisu že 60 let. Izdelki, ki jih tu izdelujemo, so poznani in se rabijo po vsem svetu. Uverjen sem, da je severni Illinois idealen kraj za skoraj vsako industrijo. Mi imamo izborna prevozna sredstva, ki nam nudijo dohod k surovinam in nam na lahek način omogočajo, da dosežemo vse trge dežele in vsega sveta z našimi izdelki. Eden važnih vzrokov, da rad trgujem v severnem Illinoisu, je ta, ker mnogo ljudi v tem kraju lastuje svoje domove. Nekateri naših delavcev so uposleni pri nas že čez 40 let. Moja družina in jaz verjamemo, da je severni Illinois zelo dober kraj za prebivanje in zelo dober kraj za trgovanje. Za vobivanje in zelo dober kraj za trgovanje."

TA tovarnar je tipičen med mnogimi trgovci v Chicagu in severnem Illinoisu. Ta okolica nima le dobrih prevoznih sredstev in dober rekord delavskih odnosov, ampak prebivalci tega kraja so napredni in podjetni.

Družba Commonwealth Edison ima povod v Chicagu in severnem Illinoisu in verjame v njuno bodočnost. Geslo tega oglasa je podobno seriji oglasov, ki jih objavljamo po vsej deželi, da pokažemo na mnogo prilik, ki se tukaj nudijo.

Ako veste za kakšno podjetje, ki išče novega kraja, prosimo, da nas obvestite, tako da s sodelovanjem z drugimi agencijami, ki se zanimajo za napredek severnega Illinoisa, lahko damo popolne in resnične podatke o tem kraju.

* Ime na zahtevo.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

TERRITORIAL INFORMATION DEPARTMENT
140 South Dearborn Street, Chicago 3, Illinois—Phone RANdolph 1617

119 industries selected Chicago and Northern Illinois for establishing new plants during the first 9 months of 1946.

A SUGGESTION FOR MR. KNUDSEN

"Twenty per cent cut in income tax!" That's the promise made by Congressman Harold Knutson, who for 30 years has represented a Minnesota district in the House and who will be chairman of the Wage and Means Committee as soon as the new Congress convenes.

Everyone hopes Mr. Knutson and his colleagues will make good but this is an appropriate time to ask a question:

Does Mr. Knutson mean a horizontal cut, which will give citizens with modest incomes and the very rich the same percentage of relief, or does he mean there will be 20 per cent reduction in the total amount collected and that the relief will be distributed on the basis of ability to pay?

These are two very different propositions. A horizontal cut will mean a great deal to the rich man and mighty little to the man in the lower brackets. Even under the existing heavy rates, the rich man has plenty, but the workers and others in the lower brackets are sorely oppressed.

We hope Mr. Knutson will remedy this situation. He can do that by advising Congress to increase the income tax exemption to about \$2,000 for a married man, plus an allowance for each child, and about \$1,500 for a single man.

That would aid men and women of modest means, but it would also help business, because it would give the masses of our people more money with which to buy the necessities of life.—Labor.

Things to Remember

Back in the terrible days of blood, sweat, and tears, when the Nazis were at the Channel, three Americans were putting out a magazine whose avowed purpose was to keep us from lifting a finger in Britain's defense. Their slogan was "Steps Short of War—Mean War." and their headquarters were at Lake Geneva, Wisconsin, where they had gone in order to escape from "refugee-dominated New York." The journal was Scribner's Commentator, which sometimes published reprints from the German-American Bund's Weckruf, and the three journalists were Ralph Townsend, Douglas Stewart, and George E. Eggleston. Were they just good Americans expressing a legitimate minority point of view? Or were they as sinister a crew as some of us vocally suspected? The full story has not yet been told, but the subsequent careers of the three champions of America First are worth passing notice. Mr. Townsend was hauled into court soon after Pearl Harbor for having served as a paid agent of Japan without bothering to register as such. He was duly convicted and has served his time. In 1943 Stewart told a special grand jury that his magazine was financed by two contributions from an "unknown donor" which were "left on a little table by the door." At Nürnberg last June, the former first secretary of the German embassy at Washington claimed credit for the donation, but there was no little table in his testimony. He said that he had personally handed some \$15,000 to Stewart at the Hotel Pennsylvania in New York; in consequence Stewart has just been indicted for perjury. And what about Eggleston? The transcript of the Nürnberg testimony links him to the same transaction, but he has not been called to account. He remains, in fact, the respectable associate editor of the respectable Readers' Digest, with a respectable circulation of more than ten million (Advt.).

Lest We Forget

Lest anyone think coal mining is a decadent industry, let them be reminded that:

Half the heat and energy in the nation is produced with coal.
Three-fourths of all American homes are heated by coal.
Nine-tenths of all the main line railroad engines in the country are powered by coal.

Forty per cent of the nation's factories depend on coal to turn their industrial wheels.

No estimate is available of what percentage of medicines is derived from coal, but it must be plenty.—The Progressive Miner.

IT'S JUST TOO BAD

We know that the fellow who is forever saying "I told you so" is not likely to be popular. Nevertheless, we can not help pointing to the present economic anarchy, social conflict and legalistic confusion that characterizes the American scene as an example of what happens when a people persist in going the wrong way.

Not only the miners, but almost every other group of mass-production workers are either striking or threatening to strike. In Oakland, Calif., a general walkout of all AFL unionists stands as a revolt against the actions of legally-constituted authorities. Despite the fact that previous wage gains resulted in higher prices and lower living standards, the recent convention of the CIO sounded the intention of that great body of workers to set the upward spiral of inflation still another round.

Even though they are united in Federations and Congresses of Labor, the various component parts fight their battles for higher living standards without an over-all plan that would prevent a resulting heavier burden upon their fellow unionists.

And the lawmakers, even those so-called "reactionaries" who predict that labor is leading the way to disaster, have demonstrated no ability to stave off the calamity they say is just ahead.

What we want to emphasize now is that we came to the spot where we now find ourselves under a capitalist private-profit-economy and after a long record of elections in which Socialism was rejected.

We also say that the troubles that are now with us and those that loom on the horizon are just what we Socialists have been warning would happen if capitalism was permitted to run its crazy course to a finish.

Old-party voters who cheered when they "won their votes" against Socialism have nobody but themselves to blame for what they are getting and will continue to get.

It's just too bad that the people of this great nation didn't vote to establish Socialism before the collapse of capitalism made some type of social controls unavoidably necessary. For it is because the people did not turn to Socialism in good time that they now find themselves divided and without a positive plan for doing what now must be done.

The people may still have time to establish a democratically-managed socialized economy by using the political power that was bought for them with the blood of their ancestors. But there is a larger chance now than there was a quarter of a century ago that they'll have to win economic and social justice by conflict, sacrifice and suffering. That's the penalty of rejecting Socialism. It's just too bad.—Reading Labor Advocate.

TAXPAYERS DONATED \$88 MILLION FOR GENERAL MOTORS PROFITS

DETROIT (FP) — General Motors continues to pay dividends to the duPonts and other stockholders in 1946 because of huge rebates to the corporation from federal taxpayers, it is admitted in Chairman Alfred P. Sloan's third quarter report.

"The first nine months of 1946" writes Sloan, "resulted in an operating loss of \$74,422,630, before a credit of \$88,435,000 for U. S. income and excess profits taxes."

Sloan's financial statement for the nine months shows that GM handed out cash dividends to its stockholders — despite operating losses — totaling \$83,994,640. In other words the American taxpayers were compelled by act of congress to pay these \$83,000,000 in cash dividends and \$5,000,000 to the corporation to boot. GM workers, who unlike the stockholders have to work for their dough, suffered huge cuts in take-home pay and in many cases unemployment in the same period.

THE MARCH OF LABOR

Wages NOT Cause of Zoom in Prices

O. P. A. Makes Surprisingly Frank Admission; How Business Secured Increases Exceeding Boost in Workers' Earnings

Propagandists insist the wage increases, obtained by labor after V-J Day, are "responsible" for the shocking rise in the cost of living during the past year.

Organized labor and this newspaper have consistently maintained that such claims are baseless. Now OPA has come out with an official report confirming labor's position.

The report analyzes developments on the price front since the end of the war. It cites many factors which have sent prices soaring. It reveals that wage increases were not the principal cause.

After V-J Day, it was the policy of the administration to encourage wage increases, to offset at least part of the loss in "take-home pay."

This was to be done without boosting prices.

"The extremely favorable profit record of most branches of industry demonstrated the feasibility" of the administration's plan, the OPA contends.

Some big companies went along, but "certain major industries insisted that wage increases were impossible unless price increases were granted."

In February the administration yielded to that pressure and a deluge of price advances followed.

The net result, according to the OPA, was that "in industry after industry the rise in prices by June, 1946, exceeded—in some cases very substantially—the increases necessary to offset wage increases during the same period."

"In fact, for 15 major industries actual price increases, up to June, 1946, aggregated over three and a half times as much as necessary to offset the rise in hourly earnings," the report disclosed.

Then OPA takes another look at profits, and makes this observation: In "the supposedly difficult second quarter of 1946, profits, after taxes, at an annual rate, broke all records."

While industry was reaping these profits, the advance in prices up to June forced "real wages" of workers down 13 per cent below the wartime level of January, 1945, the OPA frankly admits.

The report is confined to the period up to June 30, but even at that date the OPA warned that further price increases would have to be limited if the country hoped to avert "serious trouble."

Is it any wonder that workers, finding it more difficult than ever to make ends meet, now deem it necessary to demand further increases in the contents of their pay envelopes? — Labor.

A GREAT PROGRESSIVE ON THE COAL STRIKE

Out on the Western prairies, at Columbus, Nebr., former Congressman Edgar Howard, at 84, is still writing editorials for his paper. Once he was secretary to William Jennings Bryan. Then he served worthily in the National House of Representatives. Always he was a gallant, straight-thinking, straight-shooting Jeffersonian Democrat, who never bowed his knee to Special Privilege or yielded to the hysteria of the moment. Last week he wrote about the coal strike and John Lewis. Here are some of the things he said:

"Did you ever hear of the coal miner who saved enough money to buy a yacht? No, but you have seen in the newspapers and magazines pictures of the coal mine owners who have more than one sea-going pleasure boat.

"Better keep this fact in mind while watching developments in the present strike of the soft coal miners. Also all of us who are kicking John L. Lewis and his miners in the face might see at least a shadow of right in the action of Lewis and his miners if we should remember the situation in the mines before organized labor began to have just a little soft voice as to wages and working conditions.

"Often now I hear men out here

on the Nebraska prairie damning John L. Lewis and his miners to the 'hottest corner in tradition's hottest hell.'

"Wait a minute, brother. When John L. Lewis was a baby the coal-mine owners made slaves of the miners. The miner's wage was small, and he didn't receive his pay in money. He lived in a chicken-coop shack which was owned by the coal company.

"He bought all necessities for his household from the company 'store,' at exorbitant prices. At the end of the month he was usually in debt to the company. Today the organized coal miner gets his pay in cash—not much, but enough to eventually buy a modest home for his family.

"And now that his days of slavery to the mine-owners are ended he gives credit where it belongs—credit to the evangelists for organized labor."—Labor.

REVERSE

During the Sunday morning sermon a baby began to cry at the top of its voice, and its mother carried it toward the door.

"Stop!" said the minister. "Your baby is not disturbing me."

The mother turned toward the pulpit and addressed the preacher: "Oh, he ain't ain't he? Well, you're disturbin' him!"

IN THE WIND

From THE NATION

SANITY JOTTINGS: The Wind has been rustling through old waste baskets recently, searching for evidences that there are a good many level heads in America. Point of departure and basic criteria were provided for the Wind by Leonard Lyons, in his syndicated column of November 21. Mr. Lyons tells of one Robert Irwin, a triple-murderer, "deemed incurably insane by psychiatrists," who "is not progressively deteriorating as they predicted." This was proved recently when Irwin was asked his preferences in magazines and books. Irwin requested Time, Life, Reader's Digest, and "How to Win Friends and Influence People." A well man, obviously.

Taking it from there, the Wind looked in on Assistant Judge W. C. Purcell of the Recorder's Court in Durham, North Carolina, who last October 23 suspended sentence on two University of North Carolina students who had celebrated a birthday "by indulging in beer, gin, whiskey and wine and then swiping \$200 worth of clothing" from a Durham haberdasher. Judge Purcell called this adventure a "college prank" and on that same October 23 sent to the roads for 30 days two Negroes convicted of stealing eight pounds of lard.

On the other hand, Illinois Circuit Judge Harry Fisher, in awarding unemployment compensation on October 7 to 1,500 workers who struck against Montgomery Ward in 1944, stated that "the men had a perfect right to . . . refuse to work on purely patriotic grounds." Now listen here, Judge.

"Senator Fulbright," sagely observes the Stevens Point (Wisconsin) Daily Journal, "is a sincere, able man. . . unfortunately he is afflicted with a mental handicap as serious as a lost leg would be physically. He is a Rhodes scholar." So that's what a mental handicap is! Mr. Lyons, can you apply that somewhere?

TRUTH ALWAYS OUTS

Major industries throughout the nation have cried long and loud that strikes, industrial strife and other ills attributed to labor, are directly the cause of the lack of consumer goods of all kinds.

As a matter of fact, the United States Department of Labor refuses this inane argument, by pointing out that labor stoppages of all kinds, in the year since V-J day, have totalled only 1.6 per cent of the total available working time.

In other words, only 1.6 per cent of the lack of goods can be attributed to labor stoppages of all kinds. Double or quadruple that figure if you will, and that still doesn't explain shortages.

The honest fact remains that with the damned up flood of buying power ready to swoop down on stores and market places, manufacturers and warehouse men are unwilling to loosen up their merchandise, preferring to wait until the next congress will cut their income taxes.—The Progressive Miner.

A COMPLETE FAILURE

In our judgment, 90 per cent of the money is wasted. It provides jobs for a lot of young men and young women who like the glamor and the easy-going ways of official life, but so far as spreading our government's propaganda in the rest of the world, the enterprise is practically a complete failure.

As we have said repeatedly, the way to make the United States loved in every land is to set a good example: Treat other nations decently and generously and demonstrate that we know how to provide for the welfare of our own people.

WHAT ARE THEY PLANNING? OPERATION RUSSIA?

Selected army officers from the United States, Canada, England and other British Empire countries have been attending the first course of the "British Commonwealth Staff College," at Kingston, Ontario.

The purpose of this new staff college is to train the "brains" of the American and Empire armies; to think and act as one in the planning and waging of war.

Little is being said about the college publicly, but some other countries—particularly Russia—are probably drawing their own conclusions.—The Chicago Union Leader.

Is This Subversive Doctrine?

During the war Uncle Sam went in strong for educating G.I. Joe. It was even decided to give him a dose of "economics." In order to be sure G.I. Joe read the right textbook, the War Department polled the colleges and universities.

It was found that more than a hundred of these institutions used "Economics: Principles and Problems," the joint work of two professors, one at the University of Pennsylvania and the other at the University of Illinois.

All went well until some champion of "free enterprise" read the book and discovered what he regarded as "subversive doctrine," including the following paragraph:

"Our goal is a thorough-going Federal inheritance tax, leaving for the heirs (apart from a modest provision for direct dependents) little more than keepsakes. We propose a permanent extension of the Federal income taxes, with very considerable increases in the high income brackets."

Right there the war started. Imagine suggesting heavy income and inheritance taxes for the very rich! The "Wall Street Journal" broke out in a rash. Other papers took it up.

Secretary of War Patterson attempted to appease the critics. He printed a list of the colleges which had O.K.'d the book. He didn't get anywhere.

Finally he surrendered and curtailed the entire educational program of the army, in order to ditch the offending book.

A tempest in a teapot? Yes, but it proves that the reactionaries are out with their butcher knives, ready to spear any progressive idea which may pop up.—Labor.

Now Is The Time

Now is the time to zip your pocketbook shut and keep it shut until at least December 26.

Prices are sky high and apparently headed for even higher levels in view of the Christmas season. There is an abundance of merchandise of most kinds, but at prices which manufacturers think the public will bear.

Now is the time to force lower prices by refusing to buy Christmas trees, millions of them, in fact more than we have had on the market in a dozen years, are flooding every town in the land, but at prices far out of keeping with their abundance. DON'T BUY NOW, and watch prices drop fast! — The Progressive Miner.

"Zarja" News

CLEVELAND, O. — Last month on Thanksgiving day, "Zarja" again triumphed when it presented a rich and varied program before a responsive and appreciative audience that occupied the whole of the auditorium on St. Clair. A large number of the afternoon guests remained until late in the evening to mingle with the overflowing crowd that arrived to take advantage of the dancing and refreshments that were available.

Because our chorus is not as large as it could be and the presentation of a program requires a tremendous amount of work it is necessary for us to ask our friends and sympathizers to help share in our endeavor so for this concert it must be many "thanks" from "Zarja" to the following: Mrs. Mulej, Mrs. Branisel, Mrs. Jurman and Ann Kokal for their splendid work in the kitchen; Ann Adams, Sue Mramor, Sue Pakis who helped the "Zarja" girls serve meals to the guests at the tables; Mr. Slabe, Frank Klemencic, John Bostjancic, John Adams, A. Mezarsich and F. Turk for their able work behind the bar; Joe Jauk, Vincent Salmich, Ludwig Medvesek and Mr. and Mrs. Jankovich who handled the finances for the evening; Vojan Dancers for their splendid rendition of the "Polka" number from the "Bartered Bride"; Just Komar for his skillful interpretations in make-up; Ed Branisel and Babich who tended the doors.

The success of many plays depends on the calibre of the prompter who provides the leads and cues to the actors on the stage. "Zarja" is indeed fortunate and thankful to have the services of Milka Kokal, who is one of the ablest prompters on the Slovene stage in Cleveland.

The elegant furniture on view in the second act of "Cevljari in Vrag" was the kind loan of the Oblak Furniture Co. Many thanks. E. Gorshe dug deep down into his collection of antiques and came up with a red umbrella that completed the attire of Frank Kokal as he sang the role of the village matchmaker, Kecal, from the "Bartered Bride."

We must not forget the congenial Mr. Tavcar, Secretary of the S. N. D. who was always on hand to aid in the fulfillment of our many requests. Also at this time we can thank Matt Debevec, stage engineer, whose patience, understanding and helpful suggestions make working with him a pleasure.

In the audience was noticed a splendid representation from our "Tollinwood singing club, "Jadrani" and the "boys" from "Slovan" out Euclid way. "Zarja" thanks them and the host of Slovenes who were present and contributed both morally and financially to the success of "Zarja's" 30th anniversary.

"Naprej"

From the Milwaukee singing club, "Naprej" we received a sincere and comradely letter of congratulations on our 30th anniversary. We were so deeply involved in the preparations for our pro-

gram that it was not until this letter arrived that we realized with a shock and some awe that in Milwaukee the Slovenes have gone "Naprej" for 35 years. Knowing full well the great expenditure of energy necessary to maintain an active club for so many years, we of "Zarja" can only take off our hats to our fellow singers in Milwaukee and wish them the same measure of success we enjoyed here in Cleveland when they swept up the hall after the crowd had gone on Dec. 15. Perhaps at some future date we can arrange for an exchange of guest singers.

Birth
With the addition of a baby boy a happy triangle was formed at the home of Albert and Lena Fatur. This latest addition to the "Zarja" circle arrived one week before the concert, but the proud papa did not falter once during the program. Congratulations.
A. TURKMAN.

MERRY X-MAS?

In terms of goods wrapped and pushed across the counter, Christmas sales this year will be 10 per cent greater than last year's record buying, it is estimated by the Federal Reserve Board.

However, holiday shoppers will have to pay out 25 per cent more dollars to obtain this 10 per cent increase in goods, the board said.

PEOPLE IGNORANT OF IDENTITY OR ACTIONS OF CONGRESS

A nation-wide poll has revealed that about half the people questioned—presumably a fair cross-section—could not name any senator with whose record they had reasonable familiarity, or appraise intelligently the qualification of any member of Congress. Confusing senators with representatives was common, and many worthy folk were listed as members of Congress who had never achieved that honor.

This condition obviously does not make for good government. Members of Congress are not likely to be much concerned for the welfare of people who neither know who they are nor what they have done.

But quite apart from the effect this apathy may have on public men, it is convincing proof that a large part of our people are by no means awake to their civic responsibilities.—The Government Standard.

ENCORE

She doesn't use the beauty salves But won't refuse to show her calves. You ask her name? Well, that's a wow— She's not a gal; she's just a cow.

PASS THE AMMUNITION

A gob was watching a burial at sea. Instead of the usual piece of metal, a hunk of coal was attached for a weight.

"I knew we had to go to Hell!" he commented, "but I didn't know we had to take along our own coal."